

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЧАСОПИС ДЛЯ ДІТЕЙ

виходить два рази в місяці, кожного 1-ого і 15-ого.

Вакації.

Гей, школярики, радійте,
Вже кінчать ся ваші труди,
По важкій шкільній роботі
Відпочати добре буде.

Хто за пильную науку
Добру ноту заслужив,
Най відважно йде до дому,
Марне днів він не губив.

Гейже, разом всі збирайтесь,
Поклоніть ся своїй школі,
В ліс, у поле йдіть широке,
Погуляти час на волі.

Там метелик вам заграє,
Пташки щебіт підіймуть,
Цвіти, гліг, корчі ліщини
Вам до них покажуть путь.

Там від спеки вас закриють
Дуби, буки густолісті,
Там купаєте ся в річці —
Всі бадьорі, свіжі, чисті.

І під сонцем на природі
Наберете сил нових,
Щоб з охотою до праці
Сісти на лавках шкільних.

Хтож в науді був лінивий,
Тому смачно не спочити,
Його гризти буде совість,
В нього серденько розбите.

Та й його пригорне сонце,
Мов дитину рідна мати,
І таємно до серденька
Заєдно буде шептати:

Знай, дитино, лиш по праці
Зможеш легко відохнуть,
Лиш по совісному труді
Здіймесь вільно твоя груди.

Ю. III.

Ціна числа 25 марок.

„Святоїванська легенда“.

Присвячую Дарусі Артимішинівній.

У старого діда Сидорка стільки й утіхи на старі літа, що двоє внучат, Дмитро і Ганка. Бувало зимовими вечерами, коли старого сон не бере, а так хочеться при теплій печі погріти старечі кости, — діти тільки й ждуть сеї хвили, сідають біля діда та просять розказувати дещо з колишніх дідових пригод.

А було в нього чимало тих пригод. Він, старий Сидорко, колись молодим парібком мало не пів світа зїздив. Він бився у війні з Турком та за геройське діло дістав медалю від самого цісаря. Ще й досі держить її на пам'ятку в своїм старім куферку, що був самотнім свідком пригод та другом долі й недолі старого Сидорка. Го, го... стільки пригод, що він, мало хто пережив. Сьогодні він тільки й живе споминами давних літ, бо що йнакше на старі літа прийшлося йому в перше, по важких пригодах життя, спочити при теплій печі.

Найкращу добу свого життя перебув на війні. Цілих п'ять літ бурлакував по світі, а потім вернув до дому та хотів уже зажити спокійним життям. Оженився, завів господарство та й злавалося, ніщо вже його не вирве з під рідної стріхи.

Та де там! Бурлацька вдача тягнула його в далекий світ. Покинув жінку й сина та зупинився аж на Криму, між чумаками, відтак гуляв гірником у стрімких горах могутнього Кавказу, то знов шукав щастя-долі в уральських копальнях золота. Що йно по довгих літах гіркою скитання та мозольної праці вернув під рідну стріху, щоби зложити свої старі, зболілі кости на рідній землі. Привіз зі собою куферок, в якому була медаль — гостинець від цісаря, дещо зі шматя та трохи запрацьованих грошей. Жінки уже не застав. Вона вмерла перед трома роками, не діждавши Сидорка. За те застав сина з невісткою та двоє внучат. Діти прилягли скоро до дідуса та дуже любили його, либонь за те, що вмів такі гарні казки розказувати.

Одного гарного вечора, на початку місяця липня, сидів дідусь Сидорко на приспі перед хатою, а біля нього Дмитро й Ганка.

Діти не просили в дідуса казки, бо знали звичай старого, що він, коли дуже задумається, і мовчить, немов собі щось пригадує, то зараз сам пічне щось розказувати. Тому діти мовчали і ждали, а дідусь узяв свої очі в якусь одну точку безмежної темряви і з легка потряс головою.

В тім малий Дмитро прокинувся, хвапив діда за рукав і наляканий крикнув: „Дідусю, що се?“!... А онде друге і третє...

Перед їх очима миготіли якісь маленькі світла і підносилися в гору, то знов спускалися в діл.

„Не бійся, сину, се святоїванські мушки“, — сказав дід, прокинувшись із задуми.

„А чого се вони так світять?“ — спитала Ганка.

„Бо се божі іскорки...“

„Чомуж вони тут, по землі, бувають?“

„Пождіть, діти, а я вам скажу, звідки ті божі іскорки тут, на землі, взяли ся“.

„Було се давно, дуже давно, буде вже більше, як шість соток літ, як нашу рідну землю навістило страшне татарське лихолітє. Татари — се було монгольське плем'я, азійські дикуни. Страшною хмарою йшла татарська орда, ватагами розбрила ся по всій землі та палила й нищила все, що попало, а людей вирізувала та брала в полон. Усі люди втікали перед ними та скривали ся по лісах і дебрах.

В однім селі на Україні недалеко ліса стояла небогата загорода. Там жила вдовиця з двома, як отсе ви, малими дітьми, хлопцем і дівчинкою. Вдова з дітьми жила на самоті так, що не знала, що діяло ся в світі. А коли відгук тривожних вістий долетів до її загороди, вона не думаючи довго, оставила діти, а сама пішла до найближчого села, щоби дізнати ся дещо від людей. Та не в добру годину оставила мати свої діти — самоті, що їй в світі дороге було. Бідолашна вже більше не вернула до них. У селі не було ні живої душі, всі повтікали, схоронили ся в дебрах, де вороже око не догляне їх. Вдову огорнула страшна розпука. Вона, немов божевільна, кинула ся вертати, та тут переняла її ватага Татар, а що далі з нею стало ся — Бог знає.

Діти довго ждали матері, та вона не вертала. Вже сонце спускало ся до заходу, а її не було. Вони ще маленькі були, то й так бояли ся, а до того думка про страшних Татар скріпляла їх жах. Так сиділи вони в вікні, пригорнувшись до себе, і ждали в надії, що небагом верне їх мати. Вже сонце зайшло і настав вечер, та матері годі було діждати ся. За те з північної сторони, куди саме пішла їх мати, завважали червону, огню луну на небі. Хоч маленькі були, та зрозуміли, звідки взяла ся луна, якої досі ніколи не бачили. Се Татари запалили недалеко село. Вони вже тут близько. Шож стало ся з їх мамою? Шо пічнуть тепер вони — маленькі? До когось їм тепер звернути ся, в кого благаючи помічі, ратунку?... Тай гірко заплакали бідні маленькі...

В тім пригадали собі, що недалеко від їх загороди, в лісі, при битій стежці, висить на дереві

Христове розп'яте. Туди, бувало, водила їх матуся ще маленьких і молила ся з ними за покійного тата. Казала матуся, що той Христос кожду їх молитву вислухав, навіть звала його чудотворним. Діти зраділи, що прийшла їм вірадна думка, а рівночасно вагали ся, бо ануж Татари стрінуть їх на дорозі і повбивають? „Та годі, — каже старше. — Ходімо схоронити Його у себе. Коли ми Його спасемо, то й Він нас спасе“.

І вони, пібравшись за руки, пішли в ліс. Був прегарний місячний вечір, саме вечір святого Івана Купала. Було тихо, тихесенько, хоч маком сій, тільки денезде перекликували ся нічні пугачі, а їх голос лунав у далекому просторі ліса. Діти відшукали хрест, припали до нього, та дріжучими устами стали лебедіти: „Христе! ми прийшли схоронити Тебе, спасти від лютого ворога, бо не можемо оставити Тебе на поталу злющому Татарини, та молимо Тебе, спаси Ти нас і нашу матінку. А коли ми негідні Твого змилювання, то бодай освободи нашу землю від страшної татарської язви...“ Ще раз пригорнули ся до хреста, поцілували скрівавлені стопи, зняли легко з дерева і понесли до дому. Перед самою хатою завважали, що огняна луна стала ясніша, як була, а до їх уха долітав відгомін якихось, пів людських, пів диких голосів. Вони мерщій побігли в браму і не думаючи довго, ввійшли в підземну муровану пивницю, що стояла біля хати. Гамір змагав ся, а згодом дали ся чути зовсім виразні, поодинокі голоси. Татари були вже близько. Діти пригорнули ся кріпко до хреста і в страшних судорогах очікували смерті. Татари були вже в них на подвір'ю. Діти нічого не знали, тільки чули

над собою якийсь крик, стукіт, метушню, щось затріщало, задудніло, а потім годі вже було розрізнити поодинокі звуки, все зляло ся в одно та немов гуділо над їх головами. Се горіла їх хата. Татари, побачивши пусту хату, запалили по своєму звичаю, а самі вернули в ліс, де розложили ся табором та швидко позасипляли. Вдовина хата горіла довго, а коли полум'я зняло ся в гору, подув сильний вітер і поніс іскри в ліс, де ночувала ватага Татар. Ліс заняв ся швидко так, що нічна сторожа не вспіла їх розбудити і Татари не змогли спасти ся. Пожар був страшний. Всі Татари найшли в ньому смерть. Три дні горів ліс, три дні гуляв вітер та метав огнем. Іскри літали високо понад вершками дерев, а потім щось дивне стало ся... Вони збили ся в одну масу, зняли ся ще висше, обернули ся кругом себе, покрутили ся над руїною, яку оставили Татари, піднесли ся високо аж до неба, до самого Бога, та зложили скаргу на лютих Татар.

Діти з хрестом спасли ся, тільки матінку утратили.

Щоб увіковічити пам'ять великого діла, Бог оживотворив ті іскорки та розсіяв їх отсими світячими мушками по всій землі. А що ся подія лучила ся в ніч святого Івана Купала, нарід називає їх святоїванськими мушками.

Від сеї пори вони рік річно рясно освічують і в віки світитимуть погідними вечерами місяця липня, а найкрасше освічують вечір святого Івана Купала — кінчив своє оповідане дід Сидорко.

Львів, 27.VI. 1920.

Іванна Сиротинська.

Марійка Підгірянка.

Калина.

Колиши ся, калинонько,
колиши ся,
Зеленими листочками
розпиши ся.
Соняшними проміннями
розмалюй ся,
Ще й з тим вітром буйнесеньким
розцілуй ся.
Ще і срібною росою
вмий ся чисто,
Надінь свої ягідочки,
як манисто.¹⁾
Буде тобі, калинонько,
тай весело,
Як поглянеш в чисту річку,
як в глядило.²⁾

8 X, 1920. С. Зарічів на Угорській Україні.

¹⁾ манисто = наместо. ²⁾ глядило = зеркало.

Діти й сирота.

Йде хлопчина дорогою,
Дивують ся діти,
Що він босий, нечесаний
І бідно одітий.
„Ти звідкиля?“ — питають ся.
„З під Зборова“, — каже.
„Куди йдеш так?“ — „Не знаю ще!
Шлях люди покажуть.
Мати вмерла десь в таборі,
А в тяжку годину
Згинув тато під Плуговом
За рідну Україну“.
Зажурила ся біднячком
Маленька громада,
Та не довго. За хвилинку
Найшли на все раду.
Взяли хлопця, товариша
В село зі собою
І віддали на проживок
Вдові по герою.

В. Хронович.

Константина Малицька.

Пам'яті нашого друга.

Сім літ воєнної хуртовини, що шумить іще й досі понад нами, записало ся в українській літописи величезними втратами, які невмолима смерть нанесла нашому народови. Сотки-тисячі воїнів гинули на поли бою, других стільки в таборах полонених, та бараках наших виселенців на чужині, по тюрмах ворожих. А кілька наших найкрасших людей, визначних письменників, артистів, діячів, провідників народу скосила смерть у ті важкі часи. Число їх незлічима!

А поміж тими жертвами останнього року про одну годить ся згадати Вам, діти, про Вашого друга-учителя, про письменника, який і Вам служив своїм пером — про Стефана Ковалеза*). Се той сам, що перед десяти роками святкували ми ювілей його 30-літньої літературної діяльності, той сам, що склав стільки гарних оповідань для дітей і старших, се той, що ціле жите своє учив пером і словом.

Бо Стефан Ковалів був учителем — народнім учителем, спершу на селі, де в нужденній хаті-школі громадив коло себе дітвору з кількох сіл, а відтак у містечку Бориславі, де до кінця життя був управителем великої школи, що числила кільканайцять учительських сил і 2000 дітвори. Зрозумієте хиба, що в такій великій школі, з такою громадою дітей багато роботи і багато клопоту. Кілько там мусить бути крику і пустоти! Але покійний Ковалів із усім давав собі раду, бо любив маленький пустотливий народець, а любов — се велика сила, яка помагає неодноразово бороти, неодноразово зрозуміти і простити. І при своїх директорських заняттях покійний Ковалів мав на все час: і на науку чужих і своїх дітей і на літературні праці. Бо вже з молодих літ, іще коли сам був школярем, почав він списувати на папері те, що пережив, що бачив у світі поміж людьми, що переболів власною душею.

І ось виходить зпід його пера ціла низка довгих і коротших оповідань. Порозкидані вони по різних українських часописах, підписані повним іменем автора або прибраним псевдонімом:

*) Стефан Ковалів ур. 1848 р., помер 26 червня 1920 року в Бориславі і там похований.

Пятка, Дрозд, Блескачка, С. К. Є між ними поважні, наукові статі педагогічні, себ то про справи навчання і виховання, є малюнки з життя селян і робітників — є й оповідання для молодіжи.

Найбільше тем до оповідань подавало Ковалеву місце його учительовання — Борислав. Се, як може вже чули Ви, діти, велика фабрична місцевість, копальні нафти й земного воску. Сюди стягають ся з цілого світа тисячі людей, які хитрощами і проворністю загортають тут мільйони. Але побіч сих мільйонерів чужинців живуть сотки-тисячі наших бідних робітників, українських хлопців темних, непросвічених, що своїм потом-кровю

помагають чужинцям перебирати багатства нашого краю у їх кишені. Долю тих бориславських нуждарів змалював зі щирим спочутем Ковалів у своїх чотирох збірках-книжечках: Дезертир, Риболови, Громадські промисловці, Похрестник.

Та неменш вірно й сердешно малював Ковалів і картини з життя дітвори, з діточого світика, який став так близьким і дорогим його серцю. З тих його оповідань зложили ся також аж чотири збірки: Писанка, Чародійна скрипка, В останній лавці, Щаслива бабуня.

І про що там нема в тих книжечках! І про дві пустунки, що замість у школу пішли „ябка валити“ (Незварені яблука) і про другого пустія в останній лавці, що болотом заліплює око товаришеви, а сам вби-

ває собі його писальце в руку — і про того Михайлика і Стефаника, що сліпий патрон кинули в піч вуйни і спричинили страшний вибух, від якого всі горшки порозсипали ся, а кіт сарака осліп на очі. Є там оповідане і про малого Петруня, що погнівав ся на всю рідню і на бабуню та йде на прічки геть від хати, від своїх — і про нещасного Івасика, що йому хлопці накидали на голову хрущів, а відтак потягли за собою бігти розгоном до церковних воріт, об які розбив ся Івасик на смерть.

Або чи не цікава та історія про американську крисаню. Маленький Стефанко дістав від стрика, що приїхав з Америки з самого Нью Йорку, прегарну крисаню-капелюх. Була вона зе-

Стефан Ковалів.

лена, що барвінок, двома червоними мотузочками перепоясана і блискуча пряжка була на ній з кругленьким зеркальцем, а за тою пряжкою ще й китичка з золотої четини, така аж очі приймає. Дуже-дуже хотіло ся Стефанкови попарадувати в ній перед цілим селом і вбрав ся в неї, коли перший раз ішов до школи. Та тут склало ся нещастє! Надлетів писарів веприще, вирвав із рук Стефанкових його американську крисаню і пігнав із нею вулицями. Найшли відтак тільки дві латочки зеленої краски, а з прикрас ні сліду.

А яка гарна та казка-мрія про хлопця Матвійка, що не хоче ні золота, ні срібла, ні діамантів, а просить тільки про чародійну скрипку мягкострунну, щоби нею людські серця чарувати.

А поміж оповіданнями про пустунів, збиточників, находимо й такі, де розказує наш Ковалів, як школярі не тільки пустують, але й учать ся пильно, як важать, мірять, означують грам, або йдуть із паном учителем на прогульку в гори і там серед природи високо понад пропастинами дебрами, під журкіт бистрих потоків, на килимі запашних трав говорять вірші Шевченка, розповідають гарні уступи з Квітчиної „Марусі“, з повістей Устияновича.

А кілька сердечности вкладає автор у ті оповідання, де побіч дітей виступають їх приятелі-звірята: пес, що викрадає школярам хліб зіпід лавок, лис-хитрець, зайчики, що їх діти годують маминою сметаною — бузьки „Паламарові чада“ і орел і вовчик і їжак і чого там іще нема!

В 30-ті роковини літературної діяльності Ковалева, себ то 1911 року, вся Україна складала привіт шановному авторови. Зложили такий привіт від себе і українські діти на сторінках „Дзвін-

ка“ — дякували своєму старенькому другови (йому було вже тоді 63 роки) за всі ті гарні оповідання, які він зложив про них і для них і бажали ювілятови много щасних літ.

Та доля судила інакше. Надійшли кроваві дні світової війни, дні тривоги, журби про своїх найблизших, про долю спільної нам усім Неньки — соборної України. Вірний син свого народа, Стефан Ковалів, переживав серцем усі невгоди, які довелось нам Українцям переживати в ці часи. А Борислав стояв увесь час у самому розгарі війни. І старече серце 72-літнього письменника не вдержало — 26 червня м.р. затихло воно на віки. Оружя, яким воював Ковалів ціле своє житє, письменницького пера, не змогли вирвати йому з рук ніякі особисті невгоди довгого, трудящого і повного горя житя — вирвала його що йно — смерть.

А нині Стефан Ковалів належить уже до історії. Не будемо більше читати нових його оповідань, не будемо любити ся його прегарними, веселими й дотепними малюнками діточих пустот, будемо тільки перелистовувати ті книжечки, які він нам оставив по собі, будемо перечитувати їх іще пильніше, як бувало, бо... бо вже більш нічого від нього не дістанемо.

І днес на Твою могилу, добрий наш Друже, кидаємо з далека отсю вязанку споминів і кличемо:

Вічна пам'ять Тому, що серед твердих, дуже твердих житєвих обставин не втратив сили духа, віри в міць світла, але поніс його між народ і щирим люблячим серцем обгорнув і малий ясний світ діточий і велику темряву бориславського пекла.

Як учив старий учитель у Дубівцях?

(Перерібка з Карла Калалія.)

— Сьогодні гарний день. Ходім, діти, в город, а там щось веселого поговоримо собі.

Глядіть: Осьтут квітки. Чи знаєте, як звуть ся?

— Знаємо. Романець! — А знаєте, з чого вирости? — З насіння. — А з якого? — Та з романцевого.

— А що гадаєте: Якби я був насіяв на сю грядку насіння васильків, чи булиб тут вирости романці? — Діти сміють ся: Не романець, але васильок!

Ходім дальше. Дивіть ся: Тут мале деревце. Як зветь ся? — Сливка. — Погляньте, з чого виростило? — Пане вчитель, я знаю: Ось із сего коріння старої сливки. — Справді? Варто-би перекопати ся. Розпорпаймо землю. Так, справді з коріння старої сливки виростає молода сливка.

— А скажіть, дітоньки, бачив хто, щоби з коріння старої малини виростила афіна?

Діти знову в сміх! Пане вчитель, се неможливе; з малини є малина, а з чорниці — чорниця.

— Добре кажете. Погляньте! Ось яблінка. А що се? — Зразки до щіплення. — З чого я втяв їх? — З другої яблінки.

— А колиб я нарізав прутків зі сливи, вишні, грушки, тополі, дуба або смерічки, та прищипив на отсю яблінку, що думаєте, чи були би прийняли ся?

— Ха-ха-ха! Діти дуже сміють ся. — Ой, пане вчитель, все усьхло би!

— А якби так котрий господар очкував рожу очком з дуба, що би...

— Ха-ха-ха! То люди всі сміялиб ся з нього, що шалений!

— Правда. Такого промаху не допустив би ся ні один господар, ні один садівник.

Та уважайте, діти! Онде є гніздо. Бачимо, вилетів старий птах. Се синичка. Так?

— Так! — Я дивився вчора у гніздо і бачив там чотири молоді воробці.

— Ой йой! — скричали враз усі діти. Жартуйте, пане вчитель, то були молоді синички.

Мудрі діти — говорив старий учитель сам до себе, — вони се знають, але є такі люди, що не знають...

— Ну, коли ви такі мудрі, то скажіть, чи коли вашій мамі притрафилося, що як підложила гусячі яйця, щоби з них виклювалися курята?

— Ха-ха-ха! Щось нині пан учитель лише жартують з нами.

— Пст! тихо! Надслухуйте, що се так співає?

Всі кличуть: Знаю, знаю, се соловій!

— По чім пізнаєте? Не бачу ніде соловія...

— Пане вчитель, се справді соловій, я пізнаю його по співі.

— А так, по співі? Тож воробець є хитрун, хоче вас обманути і співає, наче соловій.

— Ні, ні, пане вчитель, кожний птах співає так, як йому дзюб виростає і яке має горло та язик. Ворона кракає, кос свище, воробець цвіркоче, курка кудкудає.

— Вважайте, діти. Деякі птиці навчаться чужого співу. Якби ви грали канаркови на свиставці чи сопілці голос соловія, то він привчив би ся співу соловейки. Як гадаєте: був би тоді з канарка соловій?

— Ой, то ні. Остав би ся канарком, хочби співав, як хотів.

— Чи й тоді був би канарком, якби його люди кликали соловієм?

— І тоді. Канарок, все канарком, більш нічим.

— А скажіть, чому не можна переробити канарка на соловія?

— Пане вчитель! Се неможливе. Кожний є тим, чим уродився.

— Справді, хлопче. Всі сотворіли вже родять ся такі, як їх рід. Соловій вродився зі своїм голосом та своєю гортанкою і співає через те пісню соловіїв. Вона є в його крові, дав йому її сам Господь Сотворитель. Так і канарок. Його вігчина далеко від нас. А хоч люди завезли його до нас, то він таки не забув свого співу, співу матері і співає тільки свою стару піснючку...

Та я люблю птички, розмовляймо ще дещо про них. Чи бачили ви, як в осені птахи відлітають до теплих країв?

— Так, цілою гурмою літають високо в повітря. Бачив я, як шпаки відлітали.

— Чи летіли разом зі шпаками й бузьки, перепелиці, жайворонки й ластівки?

— Ні, ні. Шпаки окремо, бузьки окремо, а окремо перепелиці.

— Правда. Птички часом товаришують із птицями чужого роду, але кожний рід держить ся зовсім окремо. Вони — всі свої і розуміють ся, бо мають одну мову, мають однакове успосіблене та однакову поживу. Свій до свого: голуб до голубів, воробець до воробців.

* * *

Тепер старий учитель споважнів і задумався.

— Діточки милі! Добре ми забавляли ся, неправдаж? Та не думайте, що я вас провадив до романцю, молоді сливки, та до гнізда синички тільки для розривки! Ні! Сьогодні ви пізнали велику правду, святу правду. Пригадайте собі, з якого насіння виріс романець, з якого коріння молоді сливки, а яку малечу нашли ми у гнізді синиці.

А тепер скажіть, що ви є, коли ви діти родичів Українців?

Діти закликали: — Українці!

— Добре, милі діточки, ще раз мені се скажіть.

Діти кричать: Українці, Українці, Українці!

— А якби я був у романець поставив табличку і написав на ній: Тут є васильок, — то чи справді був би се васильок?

— Ні, ні, романець. Романець усе буде лиш романець.

— А якби вас хто називав Готентотами, чи ви булиб ними?

— Ні, ні! Українець усе є лиш Українцем, нехай називають його кимнебудь.

— Чи перестав бути канарок канарком, коли заспівав як соловій?

— Ні, ні!

— А якби ви привчили ся чужої мови, чи вже пересталиб бути Українцями?

— Ніколи! Що Українець, то Українець!

— Правда, свята правда. Хочби й про себе який шалений говорив, що він Готентот, але з українських родичів, то він Українець. З коріння сливи виросте все тільки сливка. А якби ви поїхали в Сибір, або аж в Америку?

— Все одно, Українець Українцем. Канарок се птичка, привезли його з далека, а остав ся вірний своєму родові.

— Я дуже радий, милі діти, українські діточки! Сьогодні пізнану правду не дайте ніколи нікому вирвати собі з серця!

Богданко.

Спи, дитя.

Спи, маленьке дитятко,
Доки „лю-лю-лю“ співають,
Спи у чарах, немовлятко,
Доки сні тебе кохають.

Неня рідна хай спочине,
Не турбуй її, дай споки;
І до тебе хай прилине
Ангел з неба ясноокий.

Ти не знаєш, що то мрії...
Згодом будеш їх кохати;
Бачиш сні хай золотії...
Спи. Пора вже тобі спати.

Гриць Круговий.

Кожда українська дитина, а передовсім усі читачі і приятелі „Світика“ повинні негайно купувати собі й прочитати інтересну книжечку під заг.:

**ЧОРНОКНИЖНИК
З ЧОРНОГОРИ,**

яка має 70 образків і коштує 80 Мп.
Замовлення пересилати до Видавництва
„СВІТ ДИТИНИ“,
Львів, ул. Зіморівича, 3.

Переписка Редакції.

До Левка...

Вуйко Влодко немалої добув собі слави,
Тому лист зложив му в „Світі“ Беч замість булави;
А як схоче моє слово „Світик“ помістити,
Що лиш буде в мене сили, Нуся му хвалити.

Бо його ребуси тії, такі всі гарненькі,
Образочки такі вдатні, та такі миленькі!
А загадки! Скількож годин над ними просидів,
Шкода, що його не знаю, певне з праці знидів...

Тай і марки він складає, про всіх памятає,
„Рідну Школу“, „Фонд пресовий“ щедро спомагає;
Таких нашої Україні хлопців треба, друже,
А не як мій братчик Левко, що сидить байдуже.

Не одного, любий Левку, треба пильнувати,
А найперше про все „Наше“ треба тобі дбати!
Сестричка Слава.

Конкурс.

Секція театральних вистав для молодіжї при „Рідній Школі“ — розписує отрим конкурс на три театральні штуки для молодіжї і дітий з речинцем надсилання рукописів до 30 вересня 1921 р. на адресу голови Секції — Михайла Таранька, Львів, ул. Зіморовича, ч. 3.

I. Для молодіжї бажана сценічна картина на 3—4 дії, якої темою можуть бути: а) якийсь світлий момент із нашої минувшини; б) зображене ідеалу гуманности і самопосягати в теперішньому житю; в) момент із визвольних змагань і боротьби за незалежність України.

II. Для дітий у віці 10—14 літ, бажана одна картина на 3 дії, якої темою можуть бути: а) весела подія з життя дітий (комедійка); б) молодість і житеві переходи славних людей; в) згубні наслідки непослуху, лакізму, говорення неправди, взагалі тема виховуючого змісту; г) геройські подвиги дітий.

III. Для дітий у віці 5—10 літ бажана сценічна картина на 2—3 дії, найрадше драматизована казка, переказ, легенда в роді: „Яся і Малгосі“, „Попелюшки“, „Червоної шапочки“ і т. и., одначе з захованем українського кольориту. На вимоги і потреби сцени — зволють шановні автори при писаню сих річий головню звернути увагу. Рукопис має бути читкий і означений псевдонімом автора або моттом. У замкненій ковертї, долученій до рукопису, а означений таким самим псевдонімом або моттом, подати імя і назви-ско автора та докладну його адресу.

Премій буде три: Перша 10.000 Мп., друга 5.000 Мп., третя 3.000 Мп. Ненагороджені твори, які конкурсове жїрі наділить своїм признанєм — „Секція театральних вистав“ готова буде набути на власність за попереднім порозумінєм з авторами.

В склад конкурсового жїрі будуть запрошені представники театру, мистецтва, літератури, шкільництва і преси.

Дальше розписує висше згадана Секція конкурс на театральні картини для діточих вистав у перекладах із німецької, російської, французької, англійської або іншої мови.

Аркуш друку, добрих що до форми і мови перекладів, буде гонорований квотою 1.000 Мп. Переклади штук для дітий надсилати на ту саму адресу.

Секція театральних вистав при „Рідній Школі“.

Ви́каз жертв

(у марках).

На фонд „Учіте ся“: Кляса IV народньої школи С. С. Василянок у Львові 225 Мк, Я. й О. Багрії 40, Укр. Бурса в Новім Санчі 60, Ст. Курієць 300.

Разом зібрано: **3.712 Мк.**

На воєнні сироти: Школярики з Кривенького к. Гусятина від себе 300, а від свого учителя п. Остапчука 100 Мк.

Разом зібрано: **1.473 Мк.**

На пресовий фонд „Світа Дитини“: Нусю Думін 46 (за 23 читачів, що розв'язали його ребус ч. 10), С. Чехутівна 10, Я. й О. Багрії 40, І. й Н. Мартинківні 10, Володимир Гіба з Ньюарку 1 долар, Ст. Курієць (викликана О. Гриневом) 220 і кличе на таку квоту Нусю Вергунівну з Озерян; Б. Кондра 10, О. Лошньовська 20, Вп. Б. Тарнавська 200 (замість дарунка на іменини свого сінка Омелька).

Разом зібрано: **33.427 Мк.** та 90 доларів.

„ВОЛЯ“

Великий Український Тижневник (48—64 ст. дріб. друку)

виходить 3-ий рік; містить статі, оповідання і вірші найвидатніших українських політиків, публіцистів, белетристів, поетів. Має власних кореспондентів у найбільших центрах Європи й Америки. Завдання „Воли“ — боротьба зо всіми ворогами ідеї Великої, Єдиної, Неподільної України. Хто передплатить „Волю“ 1-го червня до кінця року 800 Мп., отримає, крім півтори тисячі сторінок доброго матеріалу в самім журналі, іще 10 книжок, як безплатну премію, що в окремій продажі варті теж около 800 Мп.

Адрес Редакції:

Österreich, Wien, VI, Linke Wienzeile Nr. 40.

Гроші можна висилати або рекомандованим листом на імя редакції або на конто редакції „Воля“ Wiener Bankverein. В редакції залишилось кілька річників у розкішних оправах за 1919 р., 1920 р. по 500 Мп. за піврічник. Пробне число тижневника висилаєть ся даром.

Передплата на 1921 рік: квартално 150 Мк., річно 600 Мк., поодинокє число 25 Мк.

Для Америки й Канади 1 долар на рік.

Редакція і Адміністрація: вул. Зіморовича, ч. 3.

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЧАСОПИС ДЛЯ ДІТЕЙ

виходить два рази в місяці, кожного 1-ого і 15-ого.

„Нехай живе самостійна Україна!“

Петрикови було тільки чотирнацять літ, та вже справжній був із нього козак! Старі селяне-повстанці вважали його за рівного собі товариша. Тай не диво! Де не пішлють його, де не поставлять, усе він як найкраще справить ся. Справжній уже козак, сей малий Петрик!

А стати козаком се від кількох літ була його мрія. Ще від тоді, як то в їх Іванівці стояли „Українські Січові Стрільці“, ще за гетьманщини, як то Німці й Австрійці стояли на Україні. У них на квартирі був молоденький стрілець, що теж Петриком звав ся, так як і він. Оба Петрики скоро заприятельжили ся, полюбили ся дуже. Стрілець оповідав вечерами нашому Петрикови про давню славу минувшину України, про козаків, про Запорожців, про їх лицарські бої з ворогами України. Від нього то довідався Петрик, що й тепер Україна мусить зводити завзяті бої з не-наситними сусідами, що раді би загарбати для себе багаті українські землі. І тоді вже приходила Петрикови охота стати в ряди борців за волю Україну. Він радо пішов би був із „Українськими Січовими Стрільцями“, та як оставити самуленьку й маленьку сестричку?! Бо він був сирота

без батька. Батько його згинув іще з початком світової війни десь у Карпатах. Тож годі було йому йти зі стрільцями, хоч і як бажало ся, хоч як серце його рвало ся туди, щоб ураз із стрільцем Петриком бороти ся за Україну.

Та коли на Україну налинули московські большевики й українські селяне повставали проти них, повстал а й Іванівка. Тоді Петрик не видержав, а пішов до отамана й станувши перед ним, сказав:

— Пане отамане, прийміть і мене в ряди борців за волю України, може я вам на що придам ся.

Сивоусий отаман глянув із зачудованем на невеличкого, блідолицького хлопчину й сказав:

— До чогож ти нам можеш із своєю силою придати ся?

Та коли поглянув в його очі, що горіли таким палким огнем, змінив свою думку й сказав:

— Добре, оставай ся, хлопче! Видати йому рушницю й записати в реєстр.

Боже, як радів Петрик, коли дістав рушницю в руки. Обходити ся з нею він уже знав, бо навчив був його сього ще стрілець Петрик. Ждав

тільки нетерпляче нагоди, щоби стати на бій із ворогами. Нагода була скоро й то нераз! І всюди Петрик визначався, все самі похвали відбирав від отамана.

Большевиків прогнали були повстанці, та на їх місце з'явився новий ворог: російські добровольці! І з ними мусіли селяне-повстанці зводити завзяті бої! Іванівка лежала недалеко залізниці, тож дуже часто підходили до села відділи сих добровольців, щоб набрати поживи для себе, й селяне раз у раз мусіли від них обганятися, мов від саранчі.

Звичайно й проганяли їх. Та раз якось за велика сила напала на село. Прийшло до завязтого бою. Добровольці відтяли один відділ, в якому був і наш Петрик і оточили його! Завзято боролися повстанці, та не сила їх була, вже тільки кількох остало! Їх забрали добровольці та присудили на розстріл, як бунтарів. Між ними й Петрика.

Командантові добровольців якось жаль стало малого, блідого хлопчини, й він сказав до нього, коли вивели їх усіх на розстріл:

— Хлопче, я дарую тобі життя, коли тільки ти закликаєш тут перед усіма: „Нехай живе єдина, неділима Росія!“

Хлопчина випростувався й закликав різко й твердо:

— Ніколи, ні за що! Я не стану зрадником рідної країни! Нехай живе вільна, самостійна Україна! — закликав він, а вітер поніс його оклик широко й далеко по степу України!

— Пали! — дав приказ командант добровольців.

Упали стріли й малий Петрик повалився до долу, мов косою підкошений. Падаючи, мав ще тільки час ухопитися рукою за відзнаку на грудях: золотий тризуб на блакитному полі, пам'ятку від стрільця Петрика.

І не стало малого героя! Командант добровольців стояв добру хвилю над тілом хлопчини, схиливши голову з пошаною й сказав до своїх:

— Не побідити нам України, коли такі діти так твердо й завзято стоять за Неї!

Антін Лотоцький.

Б о б.

Перед кількома роками був на покладі одного корабля, що мав відплисти до Китаю, поміж іншими подорожними також один офіцер із жінкою й одинокою дитиною — малим п'ятилітнім хлопчиною і великим новофундландським псом, що називався Боб.

Усі пасажери любили дуже Боба, що був усе веселий і з кожним бавився, а малому хлопчині був постійним товаришем забав. Хлопчина був також веселий і дуже прив'язаний до пса, тому Боб не опускав його ні на хвилину.

Одного вечора, коли малий хлопчик і пес сваволили на покладі, корабель похилився нагло від удару великанської філі на бік і дитина впала у море!

Піднявся загальний крик, кілька моряків кинулося до ратункових човнів, щоб їх спустити в воду, але вірний пес випередив усіх: перескочивши звинно поруче, кинувся в море і почав плисти в напрямі дитини.

Батько хлопчика бігав як божевільний по покладі, в кінці вскочив разом з іншими в ратункове судно, яке спущено в море, але вже було за темно, щоби можна було бачити далеко. Усі думали, що дитина утопила. Нагло почули якесь хлюпанє по лівій стороні корабля.

— Веслуйте! Швидко! — закричав батько.

Моряки скоро звернули судно й почали веслувати з усієї сили, а коли приплили на ліву сторону корабля, побачили вірного Боба, що плив до них, держучи в зубах виратованого хлопчика.

Коли витягнуто судно назад на поклад корабля, витали усі з великою радістю перемоченого хлопчика, що майже чудом уникнув смерті

і відважного пса, що своєю зручністю спас дитині життя.

Хлопчик, що трошки занедужав із переляку, виздоровів незабаром, а Боб став ще більшим любимцем залоги і кожний обсипував його пестощами.

*

*

*

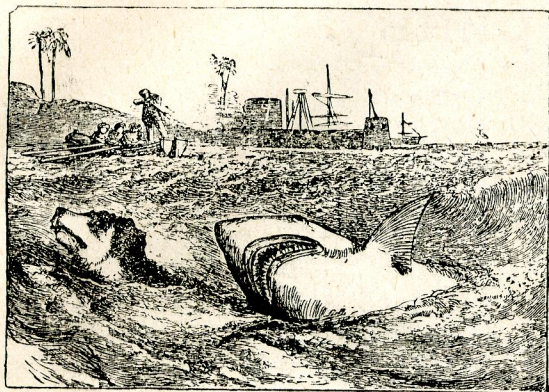
При „Розі Доброї Надії“ мали деякі подорожні висідати на сушу. Офіцер, що був також в їх числі, всів до човна з жінкою і синком, а морякам приказав держати пса сильно на линві так довго, поки човен не віддаляється від корабля.

— Побачите, — сказав він, — як знаменито Боб плаває.

Добрий Боб виривався морякам із цілої сили, але безуспішно; вони держали його сильно, відповідно до приказу офіцера. Коли човен був уже близько берега, дав офіцер умовлений знак, а випущений тепер Боб скочив у море і почав плисти до човна.

Та нагло завило бідне звіря проразливо і підкинулося високо в воду. Моряки думали, що пса вхопили корчі, але по хвилі вияснилося все: за Бобом показалася страшенна, широко розтворена пащека рекіна!

— Рекін! рекін! — закричали усі з переляку, бо стало їм жаль бідного, вірного пса, про якого думали, що не втече перед пажерливим рекіном. Боб плавав, вискалюючи зуби на право й на ліво, поринав і завертався, не лишаючи тим способом рекінови часу, ані можливості вхопити себе зубами.

Офіцер у човні бачив, що вже не буде часу приплисти на се місце, де був тепер Боб. Бідний пес захлистував ся вже водою і так утомив ся, що міг кожної хвили стати добичею рекіна.

— Спустіть човен! — приказав офіцер, — і зверніть його боком до Боба!

Власне у тій хвилі рекін, що наблизив ся до самого пса, отворив свою страшенну пащечу і наміряв кинути ся на нього. Всі думали, що нема вже ніякого ратунку для Боба.

В тім офіцер повстав, змірив ся рушницею і вистрілив. В мить забагрила ся вода кровю: кула ростріскала долішню щоку рекіна на дрібні куски.

Тоді повеслували моряки до сього місця, де втомлений до краю бідний пес добував останніх зусиль, щоб удержати ся на поверхні води. Коли прибули на те місце, втягнув офіцер Боба до човна, малий хлопчик обняв його шию руками, а люди в човні й моряки на кораблі кричали радісно: „Славно, славно! Рекін вбитий! Боб врятований! Славно!“

З англійської мови переклав І. Паньчак.

Мої гості.

Дарця, Нуся та Маруся
Вчать ся гарно всі три в школі,
Всі три скорі все до книжки,
Та неменьше й до сваволі.

День на Купала Івана
По слоті купав ся в сонці,
А я сів собі тай пишу
У кімнатці, при віконці.

Аж тут враз в мою кімнатку
Три метелики влетіло
І нараз у тихій хатці
Срібним сміхом роздзвеніло.

Перша Нуся виступає
Тай відважно так голосить:
„Сю китицю друга кляса
В забудь для вас приносить!“

Снятин на Купала 1921.

А за нею знов Маруся
Страх поважно деклямує:
„В забудь і перша кляса
Вся китицю сю жертвує!“

Оглядаю я китиці,
А в них цвіти чуда-дива,
Попри гвоздики тай братки,
Морква там, будяк, кропива...

Я китиці від дівчаток
Із подякою приймаю
І на столику на боці
Враз на купу їх складаю.

Каже Нуся: „Пан професор
Геть на бік цвітки поклали,
А ми з трудом так ровами
Здовж дороги їх збирали!“

„Я в кропиві пожалилась!“
Так жалієть ся Даруся,
„В будяках я покололась!“
Скаржить ся мала Маруся.

„Пан професор вічно пишуть,
Просим нас теж описати!“
Просить ще Даруся з сміхом,
Тай всі три фурнули з хати...

Щоб сповнити просьбу, пишу
Я про вас у „Світ Дитини“
Та в додатку ще, дівчатка,
Вам научка із гостини:

Навіть з збитків є користок
Тямте про се, ви дівчатка —
Вашу моркву куця зіла,
А всю хопту козенятка.

Я. Вільшенко.

Всі з Київа!

Підчас української війни прийшло до одного селянина на нічліг кілька українських жовнів. Господар радо прийняв їх, а вечером погостив. По вечері при чаю споминали про дім, про село, про воєнні пригоди, а найбільше про Київ. Розказували про Дніпро, Лавру, Український Театер, Городський (Міський) Музей. А всі хвалили, що красне місто. При тім радували ся як діти коло різдвяної ялинки. То знову дуже бояли ся, щоби ворог не знищив нашу столицю підчас боїв.

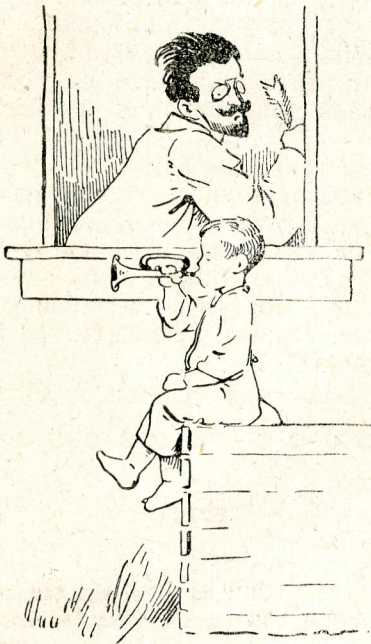
На печі сиділа бабуса і тихо слухала їх розмови. В кінці спитала ся: Ви всі, краєне, вродились у Києві, правда? — Я ні, бабусю! — І я ні. Ніхто з нас!

— Як то, голубчики, ні один з вас? Ми-ж думали, що ви всі з Київа?

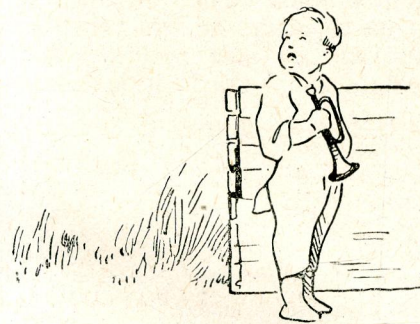
Тоді обізвав ся один козак: Се, бабусю, через те, що всі Українці люблять Київ і всюди, хочби і на край світа, споминають про нього. І з найдалших кутків України їздять люди до Квіва, оглядають всю його красу, а опісля розказують по всій Україні, що бачили там. Давно звав ся Київ „Мати українських городів (міст)“, таким остав ся й до нині. Від проголошення У. Н. Р. дня 1 листопада 1917 року, Київ знову столицею Української Держави. Тому нам усім Київ так само дорогий, як і кожному з нас своєрідне село.

Богданко.

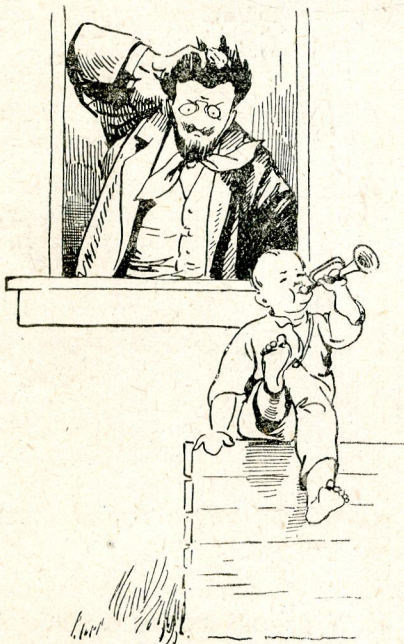
З дощу під ринву.

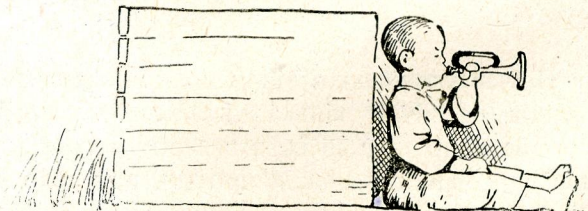
1. Пише вірші пан поет, задумав ся,
А хлопчина під віконцем трубить марша.

3. Гей ти хлопче, геть вдирай
І на трубці тут не грай!

2. Віршуване не вдаєть ся,
Коли гомін з трубки ллєть ся.

4. Хлопець за скриню сідає
І на трубці дальше грає.

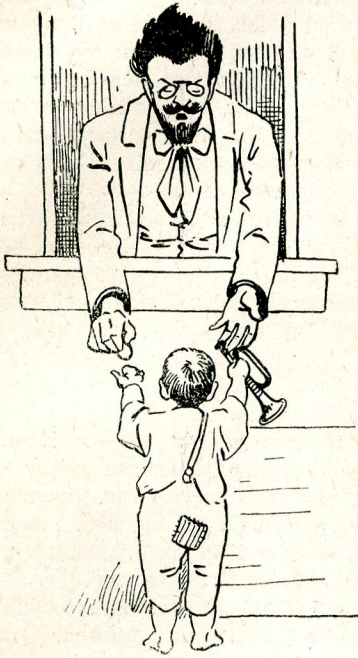
„УКРАЇНСЬКІЙ ДИТИНІ“

виданий львівською філією українського краєвого товариства охорони дітей і опіки над молодістю у Львові.

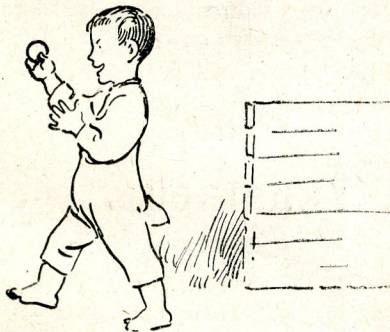
Ціна 70 Мп. без поштової пересилки.

Замовляти в книгарнях: Наук. Тов. ім. Шевченка, Львів, Ринок, 10 і Ставропілійського Інститута, Руська, 3.

ілюстрований збірник статей з царини су-
спільно-національних питань, що відносять
ся до охорони дітей, опіки і виховання молоді,

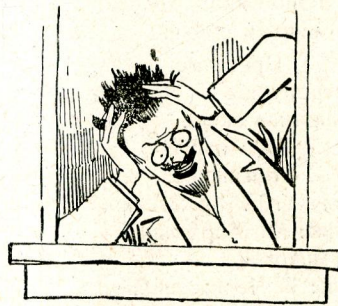
5. Гей продай сю трубку, Грицю,
За корону срібнолицю.

6. Взяв корону наш хлопчина дуже втішно,
Зімняв трубку як солому, поет спішно.

7. Штири трубки за корону Гриць купує,
З товариства по одному, трьох вербує.

8. А як всі почали грати,
Поет кинув віршувати.

З німецького переклала й перерисувала Софія К.

Женчики.

Весело у полі женчики жнуть,
Свому господарю віночки несуть.
Прийми господарю тії віночки,
З твого лану жита, пшенички.

Щоб родилось жито й пшениця як гай,
Здоровля, достатку тільки зазнавай,
А з твоїх діточок, щоб потіху мав
На службу Україні в потребі віддав. С. Ф.

Навчила мене мати...

Навчила мене мати	І люблю я сердечно
Любити рідний край;	Сю земельку мою;
І серцем всім кохати	Бо люблю безконечно
Батьківські тихі хати	І в хвилю небезпечну
Й родинний тихий гай.	За неї кров проляю.

Радій, о Україно,
Мов квітка виростай;
Вкраїнська дитина
В біді тебе не кине,
Бо зна, що рідний край.

Роман Завадович.

Українська „Коза-Дереза“ у Відні.

Високоповажані Читачі і Ти Світику!

Мушу Вам описати одну дуже гарну виставу у Відні. А було се так: Дня 31 мая дістав я поштою повідомлене, де було написано:

„Козу-Дерезу“, комічну оперу (музика М. Лисенка, слова Дніпрової Чайки) дня 2-ого червня с. р. о 6-й год. вечером відіграють діти української народньої шкілки у Відні. Чистий дохід призначений на удержане української народньої шкілки у Відні. Секція допомоги українським дітям при українським жіночим союзи.

Програма.

1. Частина: Інтродукція — Прольог.
2. Частина: Властива акція.

Дієві партії.

Коза-Дереза: В. Степаненко.
Лисичка-Сестричка: Е. Черкасенко.
Зайчик-Лапанчик: М. Морозівна.
Рак-Неборак: Янковий.
Вовчик-Братчик: В. Черкасенко.
Ведмідь-Товстолап: Витвицький.
Дід * * *

Хор усіх звірят: діти української шкілки.

Дія ведеться в лісі.

Нема що, думаю, треба йти. Ледви діждав ся 2-ого червня і пішов о годину скорше, щоби не спізнити ся. Ждав тільки дві години та не пожалував. Кажу Вам, щось прекрасного!

Наперед хор усіх звірят. Потім дід і Коза-Дереза. А наоколо них яких там звірят не було! І зайчики і мишки і півники, медвідь, вовк і багато-багато ріжної дрібноти так, що як уже довго живу, а ще не бачив таких чудових звіряток. І не бачив і не чув, бо видко, як про них учили, то мене певно тоді не було в школі.

А як сей хор заспівав! Боже Ти мій, сам я не знав, чи я в гаю, чи в раю, чи у Відні.

А потім на сцені була лисичина хатка в лісі. В хатку внадила ся Коза-Дереза (та попід боки дуплена, за три копи куплена) і не хотіла впустити в хатку Лисички-Сестрички.

Лисичка так жалісно просила і промовляла, а Коза ні тай ні. Так журила ся Лисичка, що мені самому мало слези з очий не покотили ся і вже сам хотів іти ратувати, Козу виганяти — та на щасте надійшов Вовчик-Братчик. Я подумав собі, що він те певно ліпше зробить від мене, тому я вже не йшов.

Та думаєте, що Вовчик поміг? — Де там! Коза-Дереза як не затупотіла ногами, як поставила ся рогами, то

й Вовчик утік і я вже сам хотів утікати зі салі — так було лячно. На щасте Марійка, що сиділа коло мене, зловила мене за руку і пригадала мені, що та Коза то є Валя. А аж Валя знаю — дежби вона мені що лихого зробила!

Плаче лисичка — аж тут надходить медвідь, кажу вам, такий цілком, як то в Світику часом рисують. З довгими щокми, з кривими ногами. Як не загуде басом — та що з того, коза не налякала ся.

І хто там не приходив — ніхто не потрафив вигнати Кози-Дерези. Аж як надійшов Рак-Неборак у червоному жупані, як не заспівав, скликав усі звірята на поміч і таки вигнали козу на превелику радість усіх присутних.

Так скінчила ся вистава. Підчас павзи школярчики заглядали крізь куртину на салю і тішили ся так, що аж страх.

Кажу вам, сто потіх.

Потім надпрограмово малесенька Христя Колесівна вивела прекрасний танок метелика, що літає наоколо квітки. Ціла саля загула від оплесків так, що вона мусіла ще один танок вивести. Потім усі школярі і школярки їли на сцені підвечірок, співали пісні під проводом п. Ставничого, а на кінець були забави діточі на салі.

Одно ще забув сказати, що людей було тьма тьменна. Лише половина крісел була порожня. Отже потім бавили ся діти на салі, бігали, гуляли, аж старші не втерпіли і собі пустили ся в танок...

Ось так скінчив ся сей памятий день в історії української шкілки у Відні!

На закінчене ще одно. Мені здаєть ся, що школярі і школярки, про яких пишу, Тебе, Світику, ще не знають. Тому будь так добрий, познайоми ся з ними, заведи з ними переписку, а вони певно будуть дуже тішити ся. Також пішли свої числа всім українським родичам віденської громади, а вони певно всі заперенумерують своїм чемним дітям Світик і зложать передплату в повнім значіню того слова т. є пішлють гроші наперед. Про що Тебе, Світику, запевняю, бо всю віденську громаду я добре знаю.

Більше не маю що писати, тому кінчу лист. Тобі, Світику, і всім Твоїм дуже високоповажаним читачам пересилаю щирий привіт із Відня

Михайло В.

P. S. А як буду мати що цікавого, то знов напишу. (Фортеляновий провід у виставі обняв Ів. Нижанківський, режисерувала п. Е. Черкасенко).

Відень, 13-ого червня, 1921 р.

Українець.

Мене, Українця
Зродили Карпати,
Красу і свободу
Навчили кохати.
Срібlistого Прута
Філі мені грали,
І рідної мови
Чаром чарували.
Довбушева пісня
Круг мене дзвеніла —
Насилу коритись
Мене не учила!
Всім бурям прегода
Опресь Чорногора

І в душі у мене
Могутня опора!
Так ворог ні гір тих
Не рушить з основи,
Ні душі Вкраїнця
Не скує в окови.
Не запраже лютій
До воза свого.
Не зведе зі шляху
Чистого, прямого.
Служить не заставить
Ідолю проклятя,
Ні з душі не вирве
Гордого завзятя!

К. Зеленівський.

Переписка Редакції.

До сего числа долучаємо всім нашим довжникам виповнені грошові перекази і просимо о скорі вирівнанні заборгованості. Всіх передплатників просимо надсилати нам передплату на III квартал з гори, бо по скінченні кварталу, будемо числити заборгованість передплату з III кварталу на рівні з передплатою, яка буде обов'язувати на IV квартал.

Адміністрація.

Нусько Думін у Літвіні: „Світик“ не забув про Тебе, а гнівати ся на своїх Приятелів він не уміє. Фотографія Генчика є в Альбомі і буде при нагоді використана. З причини великого навалу матеріалів, а дуже малого об'єму газетки, не можемо всього містити, щоби вволити бажане кожного нашого читача.

Н. Россович, Львів: Твій „Спомин“ був би добрий, накоби Ти був писав тільки про себе, що Ти від 1 до 21 листопада 1918 робив, а не описував того, що всім загальнозвісно. Всім нам цікаво було би почути з Твоїх уст очевидця: як боролися наші укр. діти у Львові. А се нам потрібно знати, бо всіх тих жде в будучності почесна відзнака „Левки“ наше своєрідне „Virtuti Militari“ для укр. дітей-героїв.

Мирослав Стасів, Львів: Твій шаховий коник, хибно розміщений і нема поданої числами складів від 1—64 розв'язки. При укладанні шахових загадок на кожне поле шахівниці приходить усе цілий склад, а не поодинокі частини складу слова або й поодинокі букви.

Андрій Козак у Рожиськах: Твої вершики досить удатні, тільки трошечки з блудами написані. У вершику п. з. „Наша доля“ страхаєш ся пітьми, що світ тепер вкрила і що в ній прийде ся нам умирати. Так, Дорогий Даню, не треба думати, бо такі думки родять зневіру у все. Нехай старі духом і тілом не вірять у ніщо — а молодь мусить мати віру у все, а передовсім у свої власні сили. Без такої віри — нема красної будучності, і тоді дійсно треба нам буде в „пітьмі“ не вмирати, але здохати. Вершики по справленню помістимо у „Відділі молодих авторів“ — в однім із подвійних чисел.

Іван Петровський в Лубляках: „Світик“ радіє Твоїми поступами в рисунках, однак бажав би, щоби Ти замість укладати ребуси й шаради, розв'язував ті, які є в кожному числі газетки. Ти ще мусиш багато учити ся і читати, щоби Твої праці могли бути поміщені на сторінках „Світика“, а передовсім вершики, які ще дуже нескладні. Тому працюй пильно над собою, вивчи ся добре граматики укр. мови та правопису, а тоді спробуй дещо написати.

Посмертна згадка.

Із гуртка сердешних та щирих друзів „Світика“ забрала всесильна смерть нову жертву. У гарну соняшну днину не остало в живих Ганусі Тершаковець, учениці IV класи школи ім. Т. Шевченка у Львові.

В зарані весни Свого так короткого життя відійшла тихо в країну вічного сну, мов підкошений цвіт лелії.

Смуток і горе опечалених родичів глибоко відчуває „Світик“, який на сім місці дає висказ свого співчуття у їхній жалобі. Спомин сей, се остання прислуга „Світика“ своїй приятельці Ганусі!

Гарні приміри до наслідування.

На „Рідну Школу“ прислав Зеньо Федьків, ученик IV класи нар. школи в Кривенькім, передплатник „Світика“, яко збірки школярів: 18 січня 100 Мк, 30 цвітня 805 Мк і 20 с. м. 700 Мкп. — разом 1605 Мкп. Нехай сей вчинок Зенья буде приміром для всіх школярів! Всім дорогеньким Жертводавцям складаємо щирі подяки.

Головна Управа У. П. Т.

Дирекція „Народної Торговлі“ у Львові з нагоди розділу чистих зисків сеї кооперативи, признала на пресовий фонд „Світа Дитини“ квоту **4000 Мк.** Накоби усі наші промислові й торговельні спілки в краю пішли за приміром „Народної Торговлі“, видавництво наше, що стоїть на службі народної справи — мало би змогу розвинути більше інтензивну діяльність в хосен ідейного виховання української дитини. Матеріальне забезпечене сього рода видавництва з боку наших інституцій, дасть змогу передержати „Світові Дитині“ теперішню важку кризу. — Нехай отже примір „Народної Торговлі“, у Львові найде обильне число наслідників у цілому краю!

Виказ жертв

(у марках).

На фонд „Учіте ся“: В., О., Ір. і С. Лазорки 100, Н., Б. і М. Дороцькі 60, Ст. Милянч 20, Т. Гуцалюк 20.

Разом зібрано: **3.912 Мк.**

На фонд „Рідної Школи“: О. Равлюк 45.

Разом зібрано: **2196 Мк.**

На голодуючих Гуцулів: О. Равлюк 50.

Разом зібрано: **675 Мк.**

На військові сироти: О. Равлюк 50.

Разом зібрано: **1.523 Мк.**

На пресовий фонд „Світа Дитини“: Р. Кешиш 50 і кличе: Вл. Кравчука та Вл. Маркевича, Вп. П. Шеремета 1000, Народна Торговля у Львові 4000, Безіменний філантроп 2000 (семий раз), Ірка Любчаківна 30, Н., Б. і М. Дороцькі 60, Ст. Милянч 10, М. Дерев'янок 50 і кличе всіх Читачів „Світика“, що з добрим успіхом перейшли з I до II класи гімназійної. Т. Винницька 25, О. Равлюк 60, Вп. Михайло Голинський, оперовий співак 1000 (як неприйнятний гонорар за виступ на Шевченківському Концерті в Снятині), І. Михалевський 40, Е. Вороневич 240, Я. М. Роздільський 50.

Разом зібрано: **42.052 Мк.** та **90 доларів.**

Передплата на 1921 рік: квартално **150 Мк.**, річно **600 Мк.**, поодиноким числом **25 Мк.**
Для Америки й Канади **1 долар на рік.**

Редакція і Адміністрація: вул. Зіморівича, ч. 3.

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЧАСОПИС ДЛЯ ДІТЕЙ

виходить два рази в місяці, кожного 1-ого і 15-ого.

Рідна Земля.

В ряст завітчана Ти, Земле,
Гарна і тужлива —
Кровю-сльозами полита
Твоя кожда нива.

Хоч Ти віддана в неволю,
Дивна в Тобі сила:
Тут жити хоч в горю лекше
І лекша могила.

Для Тебе труджу ся, Рідна,
Про Тебе співаю,
Хоч спиняє ворог працю,
В ділі витриваю.

Хоч спиняє в праці ворог,
Хоч гне люте горе,
Не покину Тебе, Земле,
Не піду за море.

Не на віки мем терпіти
Знущання... неволю,
Не на все-ж Ти, наша Рідна,
Продана в неволю!

Уляна Кравченко.

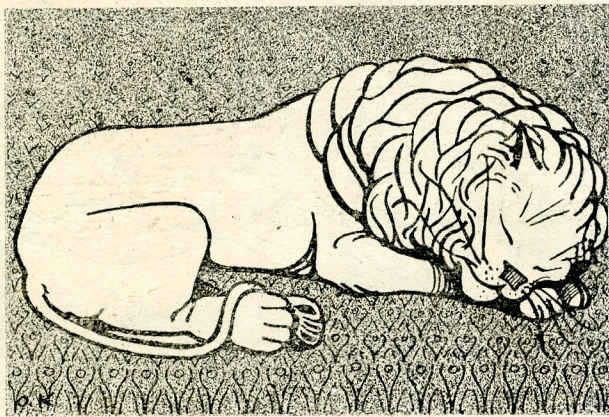
ВІД РЕДАКЦІЇ: В сім році обходить п. Уляна Кравченко 40-літні роковини своєї літературної діяльності. І для Вас, любі Читачі, присвятила Шановна Ювілятка у „Світику“ кілька гарних вершиків, з яких один маєте саме перед собою. Вона як „Prima Vera“ співала гарячі пісні любови до рідної землі Вашим батькам й мамам і була для них дороговказом „на новий шлях життя“. А тепер і про Вас не забуває. Вона молода душею подає Вам у сорокові роковини Свого труду пишну китичку незабудьок „Проліски“. Українська дівчата складає за се Шановній Ювілятці сердечну подяку й щирий привіт.

Лев та цвіркун.

(Байка. — З образками О. Кульчицької.)

Після доброго обіду ліг лев на муріжку трохи заснути та як раз попав на дірку цвіркуна так, що зовсім її затулюв.

— Лязь трохи далі, щоб я могла вийти, — просила його пані цвіркунова; але жовтий кудлач ані поворухнув ся.

— Мені треба з моїми небогами поспівати. Будь ласкав, посунь ся трошечки далі, — прохала вона щиро, та лев удавав глухого.

Тут пані цвіркунова розсердила ся й почала лаяти ся мов та перекупка:

— То тебе так гарно виховали? Зовсім не тямшиш, як треба поводити ся по людськи. І не сором отсе тобі? Га? Чи ти думаєш, що маєш діло з рівною? Чи тобі ще ніхто не говорив, що мусиш бути ввічливим із панями? Видно, що не ходив учити ся танців, ти нескребтаний, жовтий бовдуре, мурло нетесане!

І так тягло ся цілої чверть години...

Такі слова дуже здивували льва. Він, цар звірів, звик до іншої мови. Нарешті терпець йому урвав ся. Бо таки було вже занадто!

Лев скочив, труснув своєю чудовою гривовою й почав бити хвостом по високій траві, а далі став своїм променистим оком шукати зухвале сотворіне, що насмілило ся так безсоромно зрушити його з полуденного відпочинку. Та ніде нічого не побачив, хіба кілька сорокати метеликів, що літали там над цвітами луки, та ще кілька бжіл і жуків. А проте лев чув цілком виразно слова:

— Нарешті встав! Та все-ж не скоро надумав ся ти се зробити! Чого ти властиво хочеш, потворо! Біжи лишень до своєї матері та гарненько вклонись їй від мене й попроси, щоб вона тобі в ряди-годи витріпала шкіру та витягала добре за ті твої довгі вуха, щоб у друге красше чув. Чого ти тут іще стоїш? Га? Геть із нашої луки! Забирай ся! Ну!

Ті незвичайно пронизливі звуки виходили відклясь із глибини, й тільки після довгого й пильного шукання вистежив лев глибоко в траві маленьку паню цвіркунову.

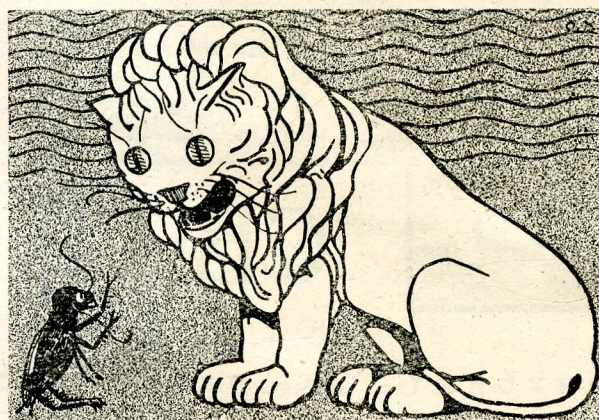
— А, то ти так лаєш мене? — гукнув він здивований. Потім задоволений загарчав і засміяв

ся, аж йому сльози побігли по лиці, та сим, певна річ, не зробив паню цвіркунову веселішою.

На силу став лев говорити далі:

— Дивіть ся, таке маленьке, а так уміє лаяти ся! Ха-ха-ха! В тебе рот більший, ніж уся ти! Менша за мій пазур, а зважаєш ся лаяти мене! Як погладжу ось тебе своєю лапою, то буде з тебе кашка та заразом і кінець сварці.

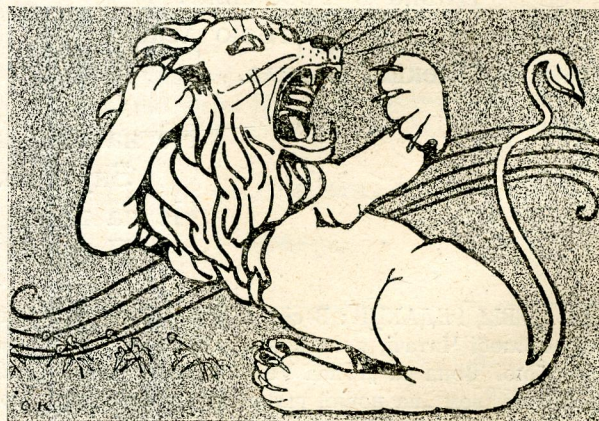
Від тих слів у пані цвіркунової аж жовч розлила ся, бо страх не любила вона, коли глузували, що вона така мала.

— Ану підійми оту свою ніжну лапку, ти хвальку! — кричала вона і з пересердя аж трясла ся вся. — Спробуй-но мене забити! Чи не хочеш часом стати зо мною на герць? Тоді пак побачимо, хто з нас двох довше видержить!

Лев зареготав ся, трохи не розірвало його зі сміху і підвів ліву передню лапу, щоб роздавити паню цвіркунову. Та вона скорше, ніж він то вгледів, скочила йому в ухо й поки він там штуркав своєю лапою по землі, вона вже вигукнула побідно:

— Ось тобі відплата за твою лайку! — І почала в усі грати й танцювати, сміяти ся й співати.

Лев не розумів, що з ним стало ся; цвіркунячий спів відав ся йому в мозок і в кістки і рвав душу. Зуби почали його боліти, голова

ніби гуділа, холодний піт виступив по всьому тілу, його то трясла пропасниця, то кидало в горлячку, а цвіркун співав собі і співав і співав.

— Перестань! — прохав уже лев. — Признаю себе за переможенного. Від цього часу завжди буду обминати твою хату.

Та цвіркун співав іще дужше. Лев ревів, аж усе навкруги трясло ся, але той скажений спів не вгавав. Лев бігав, мов несамовитий по луці, — страшний спів бігав із ним.

Лев стрибав, якось чудно нахиливши голову, як людина, що купаючись, набрала собі води в ухо, — проте пані цвіркунова не випадала на землю й її спів звенів так само голосно.

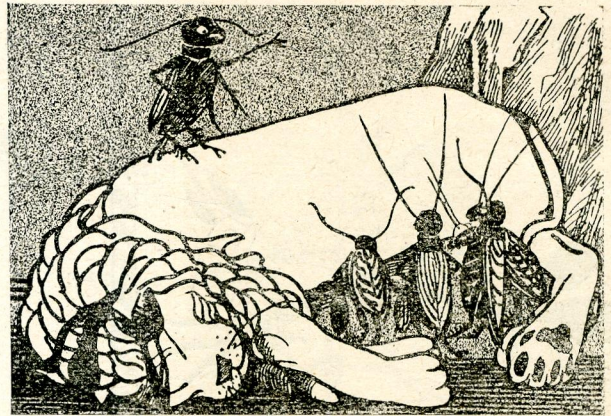
— Годі вже співати! — ревів благаючи лев. — Ти переможець!

Та пані цвіркунова все співала й співала.

В нестямі лев кинув ся на землю й покотив ся з гори в долину. Проте співачка міцно сиділа в усі й кричала там йому свою пронизливу, гостру пісню.

Нарешті з розпуки побіг лев на гору до високої скелі й щоб забити сього осоружного цвір-

куна в усі, вдарив з усеї сили головою об скелю... і впав мертвий на землю...

Пані цвіркунова скликала тоді своїх небог і випявши груди, повні побідної гордості, на мертвм леві показувала їм силу співу.

З італійської мови перекладав *Евген Вировий*.

Маленька Іруся.

Узріла Іруся
Візочок у Нусі
І зараз просити,
Благати в мамусі:

„Ах, прошу мамусі
Візочок купити,
Щоб лялечку мала
Я в чому возити.

Такий, ах візочок,
Мамусю, як Нусі!“
Просила, благала
Іруся в мамусі.

Мамуся Ірусю
Маленьку любила,
Ірусі, як Нусин,
Візочок купила.

В утісі Іруся
Мамусю обняла
Й мамусі до уся
Таке нашептала:

„Я, мамцю, так буду
Візок шанувати,
Щоби й моїм дітям
Його заховати!“

Я. Вільшенко.

Картофля.

Привезли її до нас з Америки. До того часу була у нас незнана й через те маємо стільки назв: бараболя (пожива барабів — робітників залізничного шляху), мандибурка (бранденбурка, бо звідтіля привезли її німецькі кольтоністи), бульба (себто бульва, підземний овоч), мериканка (американка), буришка (бурої барви, назва на Гуцульщині і в деяких місцях Полтавщини), або ріпа (в горах, хибна назва).

Першу картофлю на показ прислав англійський мореплавець Франц Дрейк одному зі своїх побратимців в Англії. Разом із тим він писав: Плід сеї рослини такий смачний та поживний, що по моїй думці, було би дуже добре розмножити його і в Європі.

Той, кому прислані були бараболі, зараз посадив їх у землю. Вони прийняли ся і в літі нова рослина вже зацвила.

В осени, коли бумбільки, себто зелені ягоди зверхи на гичці, пожовкли, — а їх усі уважали за картофлю, — брат мореплавця казав зірвати їх і приготувати на обід. Прикликав багато своїх знайомих. При кінці обіду подали закриту посуду. Господар устав і сказав коротку промову. Казав своїм гостям, що буде мати честь поживити їх новими плодами, що їх прислав йому побратим, знаменитий Дрейк, котрий переконував його, що розмножене рослини, яка дає отсей плід, могло би бути дуже важне і для Англії. Члени парламенту, що були в гостях, попробували страву із сих плодів, присмажених на маслі та посипаних цукром і приправами. Та страва се була така погана, що не можна було їсти. Всі сказали, що в Америці плід сей може бути добрий, але в Англії він здається не годен дозріти так, як треба. Другого дня господар дому дав розказ садівникови викопати з землі посажену картофлю й викинути її.

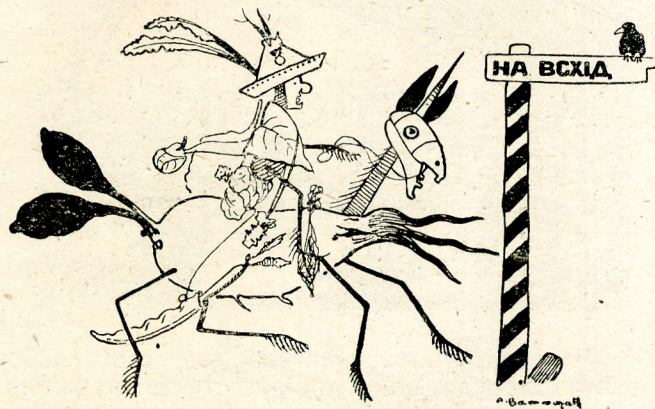
Другого чи третього дня, коли господар прохажував ся по своєму саді, увидів у попелі огню, накладеного огородником, чорні кульки. Приглянувшись їм ближше. Як роздавив одну з них, побачив, що має в собі сипке м'ясо наче з муки, котре дуже гарно пахне.

Звідав ся у садівника, що то за кульки і довідав ся від нього, що се картофля, що висіла на коріню привезеної з Америки рослини. Аж тепер закріпив пан свою хибу. Не порозумів він гаразд свого побратима Дрейка. Той розумів під словом „плід“ не бумбільки, але те, що родить ся на коріні. Зараз велів зібрати їх і приготувати, а тоді знову прикликав до себе на вечерю тихже славних людей. Коли подали страву, розказав своїм гостям, як він перше замилював ся через те, що не пильнував добре діла. Сим разом згодились вже всі гості, що нова страва, яку їли з маслом та цибулькою, зівсім добра і для них.

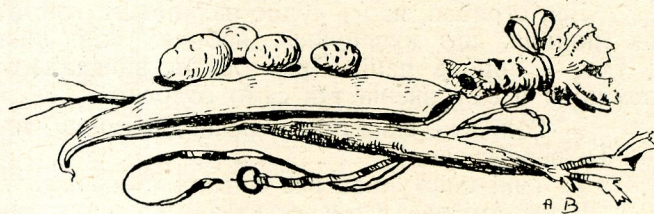
Подав *Богданко*.

Морквяний лицар.

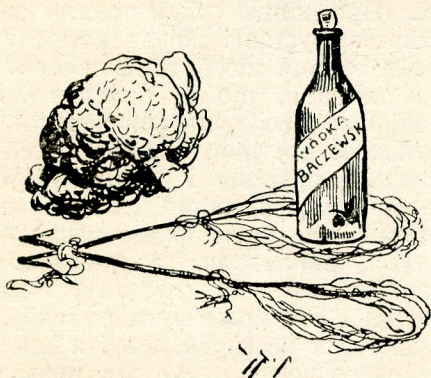
(Народний жарт. — 3 образками А. Манастирського.)

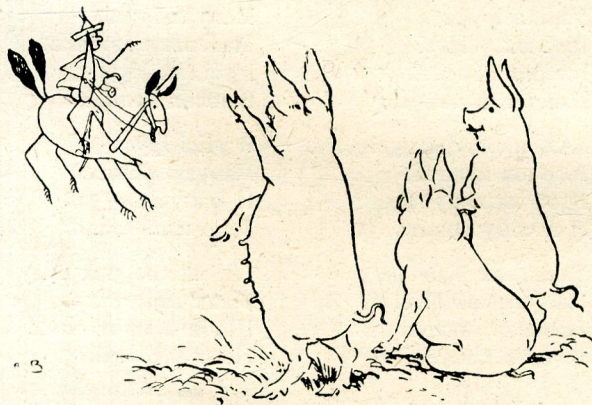
1. Їхав лицар морквяний,
Коник бураковий,
Кожушина оріхова,
Жупан лопуховий.

3. Пістолята з качана,
Кулі з бараболі,
А шабелька з пастернаку,
А похва з фасолі.

2. Сіделечко капустяне,
Стремена з берези,
А напив ся лепетухи,
То був нетверезий.

4. Їде, їде лицар гордий,
Під ним коник скаче.
Надибали його свині:
Злізай но „вояче“!

Для кого серце бєть ся?

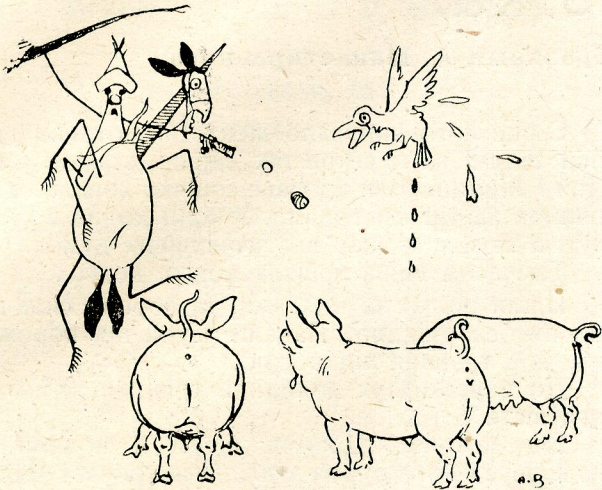
(На чеський мотив.)

Я Українець — вірте, що
Вкраїнці гарний люд!
А хтоб сказав, що на свій рід
Не маю гордий бути?

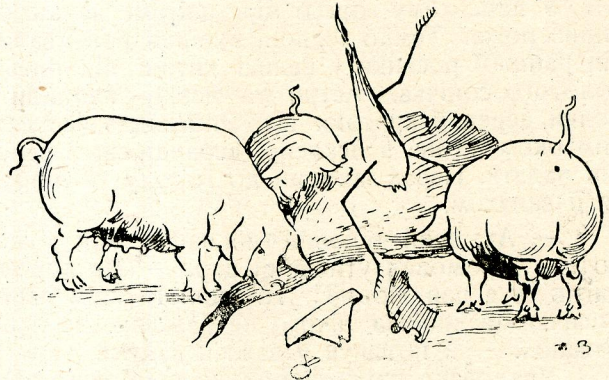
Як інші — маю рідний край,
Батьківську мову й кров.
Як інші — молот я держать
І плуг і меч готов!

На Україні я родивсь
Й остану тут, де є!
Для Неї рук здорових дві,
Для Неї серце бє!

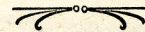
К. Зеленівський.

5. Він вихватив пістолята,
Став свині стріляти,
Свині кулі похапали —
Нічим воювати.

7. Їдуть люди, їдуть люди,
Їдуть край дороги,
Зіли свині геть лицаря,
Лежать самі ноги.

Не варто брати!

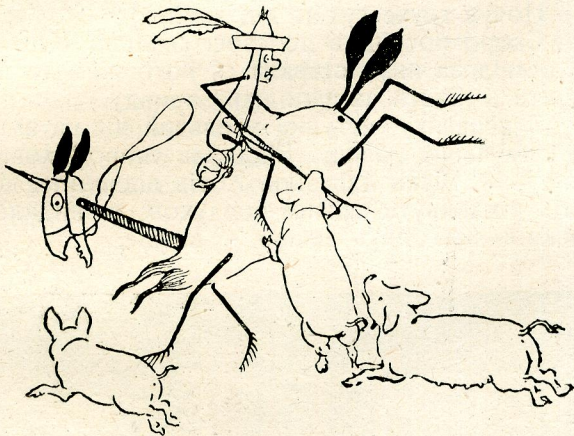

Входить Циган на подвірє,
Курку зустрічає,
Злапав її тай чим скорше
Під полу ховає.

А тут, баба як не крикне:
„Ти стида не маєш?
Стару курку мені злапав,
Бідну обкрадавш?“

„Не сердися!“ Циган каже.
„Звідкиж маю знати,
Що стара вже твоя курка,
„Що й не варто брати?!“

М. Магир.

6. Він вихватив шабельку,
Став свині рубати,
Свині шаблю геть погризли,
Нічим воювати.

Хлопчина.

Щасливий я!
Веселий я!
Весна гуляє гаєм,
Цілує луки,
І сипле згуки
І котить легіт плаєм!

Веселий я!
Як птичка та,
Що полем пісню сіє,
Що струни срібні
Торкає дрібно,
А ясне сонце мліє!

Щасливий я!
Весно житя,
Яка ти чудна! Леле!
Сміхом лелії,
Весілем мрії
Всміхаєш ся до мене!

Безжурний я!
Метелик я!
А цвітів безліч всюди,
Мій шлях встелили
Із рож килими!
Гей, щастя повні груди!

Василь Софронич.

Котик.

Роздер котик кожушок,
Як злізав з воріток,
Шила матінка завзято —
Тепер ходить як у свято.

Котик, котик наш усатий,
Кожух має аж по п'яти,
Пишно собі походжає
Поміж котенята.

Носиш ти наш котичку
Високо головочку,
Та інакшеб виглядав
Якби матінки не мав.

З чеського переклав Е. З.

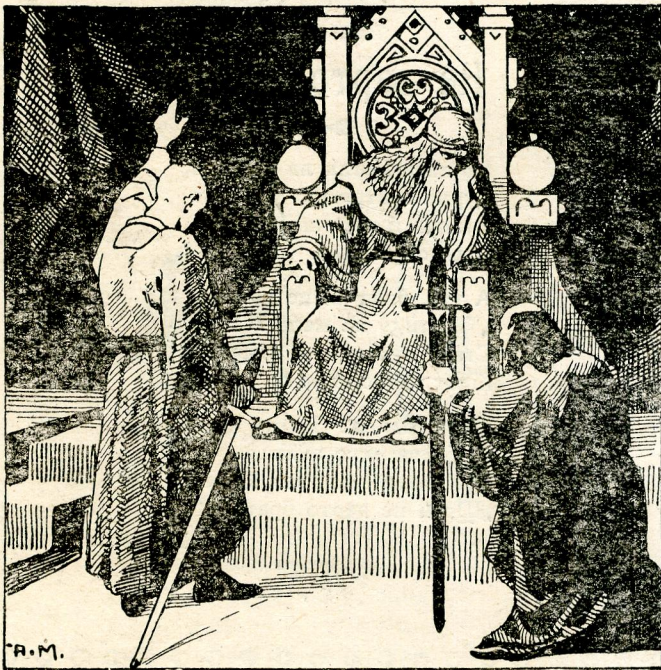
Цар і рожа.

(Казка з недавнього минулого. — З образками А. Манастирського.)

У царському городі між цвітами росла роскішна рожа. Темно-червоні пупінки розвивалися від ранньої росички у великі китиці під блеском золотого сонічка. Астри та левкої клонили головки перед її красою. Цар споглядав усе ласкавим оком на неї з оскленої веранди своєї величавої палати. Нераз заходив до городу та любувався її запахом.

— Ах, який чудовий твій запах, моя роженько! — промовив утішений цар. — Ти королева цвітів, а я цар людей! Та коли ти крім ранньої росички та сонічка нічого не бажаєш, то я знов бажаю... — й потонув у важкій задумі.

Урадоване царське обличчя прибрало сумний вигляд. Він вийшов по мармурових ступнях до веранди й скрився у занавісах гарної палати. Жадоба слави не давала йому від тої хвили спокою ні в день, ні в ночі. Він скликав своїх полководців. Був для кожного привітний.

— Царю! Ми здобудемо свіг для тебе, а коли вернемо як горді побідники, вложимо золоту корону на твою голову, — говорили полководці.

— Нехай же війна! — кликали з утіхи полководці.

Заіскрилися царські очі з утіхи. Він випив пугар червоного вина на щасливу перемогу.

Почалася кровава, грізна війна.

З поля бою надходили радісні вісти про перемогу царських вояків. Цар ходив мов ошелешений під вражінням тих вісток. Що дня рано проходжував у городи і не поминав рожи, щоб не налюбувати її запахом.

Раз зауважав на ній зміну.

Цвіти рожи падали на травичку, а листя вяло; занепокоївся сим цар.

Серце його віщувало лихо. Він потапав у вечірній задумі на перехрестях гарних стежок у городи і здригався, коли кроваве сонічко ховалося на спочинок за синіми горами. Уночі ходив з кутка у кут, а мозок тріскав від згрозливих думок.

Тимчасом війна тривала довго, довго...

Йшли полки за полками, та ворожа сила нищила їх безпощадно. Падали трупи від ворожих куль, мов травиця під косом.

До царських ух доходили тривожні й потрясаючі вісти.

Він захорів... Цілими днями й ночами не спав... Перед його очима з'являлися кроваві марева й переслідували його. Здавалося йому, що ходить поміж трупами, зрошеними закипілою кров'ю.

Вибіг до городця...

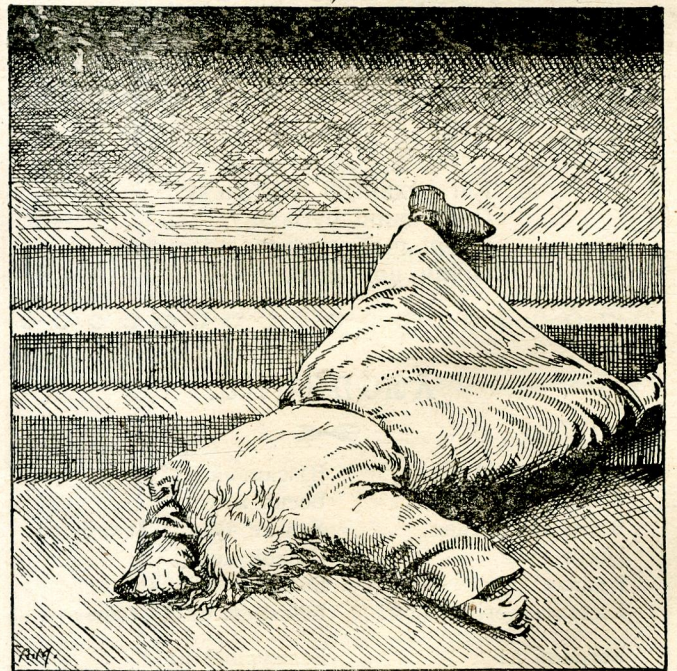
Хотів глянути на рожу, та зауважив на тім місці, де вона росла, лише зломаний корч.

Хотів прислухуватися шумови дерев. Та місто шуму почув плач і проклони. Діти проклинали його за те, що пігнав батьків на кроваву війну, а вони мусять гинути голодовою смертю.

Почув глухе гудіння під землею.

Скоро поспішив до своєї спальні. Юрба бігла в слід за ним, старалася його підняти й задушити з підстилки за заповіддю кривду.

З переляку виступив кровавий піт на змарнілім і змученому обличчі. Віддихав скоро й ховався у спальні. Вікна дзвеніли. Хотів відчинити вікно, щоб віддихнути свіжим повітрям, та видалося, що кров підходить висше — висше.

Цар вискочив зі спальні і повалився на мармурових сходах палати...

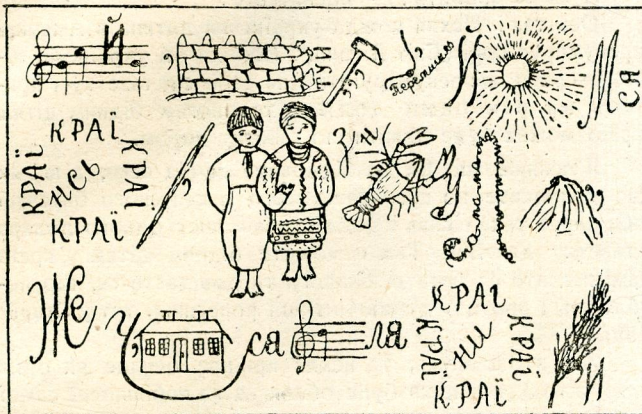
Дворяни знайшли його рано з розторощеною головою на окровавлених ступнях.

Семен Фодчук.

Ребуси, загадки й шаради.

Ребус ч. 16.

(Уложив Нусько Думін.)

□ □ □

Загадка складова.

(Уложила Галюся Гела.)

На, нець, и, ри, Сам, руш, На, дан,
ли, Йор, род, А, соль, Аг, ме, ра, ка, бір,
ни, Нов, ця, го, Ме, ин, ди, ко, ле, на, по, он.

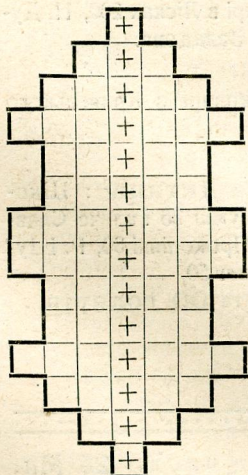
З початкових складів зложити слова так, щоб початкові букви читані з гори в долину дали назву визначного українського письменника, що помер у липні сего року.

Значіне висказів: 1. Хоронить від дощу й спеки. 2. Часть світа. 3. Найстарше українське місто. 4. Літургичний висказ. 5. Місто над Дністром. 6. Столиця Арабії. 7. Самозвук. 8. Прилад до стріляння. 9. Цісар Французів. 10. Инакше „часом“. 11. Ріка в Палестині.

□ □ □

Фігуральна загадка.

(Уложив Роман Фодчук.)

1. Має вежа на початку.
2. Татарський полководець.
3. Родинне село Ювілята.
4. Инакше „капці“.
5. Літає в ночі.
6. Зрубане дерево.
7. Перший учитель Любови.
8. Є в кождім театрі.
9. Символ нашої віри.
10. Товариш у кождій подорожі.
11. Місто в Галичині.
12. Площа по середині міста.
13. Столиця Італії.
14. Має годинник на кінці.

Букви на місці хрестиків читані з гори у долину дадуть ім'я і назвисько українського письменника, якого 50-літні уродини святкує у сьому році українська суспільність.

□ □ □

Загадки.

(Подали М. Луцька і Г. Білинська.)

1. Кругленький, маленький, коханий удав ся,
У тісто прибрав ся, чимсь смачним напхав ся;
В окропі купав ся, в макітрі скавав,
Не довго нажив ся — круть-верть — тай пропав.

2. Мала, невеличка, у воді гуляє.
Смаченька потрава — хто її спіймає.

□ □ □

Шарада.

(Уложила Слава Я.)

Перше ціле і другого половина,
Се із почти для нас приємна новина!
Друге — третє півостров в північній Європі,
Третє і четверте є у кождім склепі!
Друге — третє і четверте свято зимове,
Цілість кождий склеп з харчами продає!

За влучні розвязки сих загадок призначені до розльосованя 3 премії, а саме: „Чорно-книжник з Чорногори“.

Розвязки загадок

з 13 числа „Світа Дитини“.

Ребус ч. 14:

Сотки людей повмирало в Домбю.

Загадка звукова: Стефан Ковалів.

Загадка римова: шапка, мапка, лапка,
манна, панна, санна, дуб, зуб, чуб.

Шаховий коник:

..Ясна нічка в Чорногорі,
Місяць світить, місяць мріє,
А капітан ходить сумно,
Чогось серце в грудях мліє.
Ні топірчик вже не пестить,
Ні кресак не обзирає —
Ходить, ходить по долині,
Склонив голов тай думає.

Є се фрагмент із поеми Осипа Федьковича п. з. „Довбуш“.

Влучні розвязки надіслали:

Н. Думін, Т. Л. М. С. й Г. Маринівичі, М. Деревянко, О. Солтисівна, Ст. й О. Миланічі, Ю. й Л. Сухі, Г. Гела, І. Фодчук, О. Вовк, О. Т. І. й Гр. Савки, Г. Змрочківна, І. Петровський, В. Островський, М. Н. й І. Турчмановичі.

Вислід льосованя:

Премію „Зоряний Хлопчина“ виграли: Оксана Вовк з Розтоків, О. Т. І. й Гр. Савки в Липнику, Оля Солтисівна з Тернополя.

Переписка Редакції.

З причини великого навалу роботи в Адміністрації нашого видавництва, годі було до 14 числа, як се було заповіджене, залучити для всіх передплатників виповнені перекази на належні нам гроші. До сього числа залучаємо вже для всіх готові перекази на гроші і просимо як найскорше надсилати залежності та передплати на III квартал.

Видавництво „Світа Дитини“.

Лист з вакацій до Вуйка Влодка.

Щоб Ви знали, Вуйку Влодко,
Як то любо і солодко,
Що латину ми вже здали,
Тож то будемо гуляли:
На ягодах у лісочку,
На черешні у садочку,
Із вудкою при ставочку.
А в неділю на горбочку,
Зберемо дітий купочку,
Скажем казку їм коротко,
Яку зложив Вуйко Влодко.

Любеля, в липні, 1921. *Юрчик і Люба Сугі.*

Лист „Світика“

до уїраїносьних дітий в Америці.

Мої любі приятелі!

Ви живете не на своїй рідній землі, яка називається Україна, але на далекій чужині, за широким морем, бо туди кинула судьба Ваших родичів шукати заробітку на кусник хліба.

Та хоча не всім пощастило ся знайти там в Америці такий гаразд і добро, якого вони надіяли ся, то всеж таки заробляють вони на стільки, що мають Вас за що нагодувати і посилати до школи. Та тільки одна біда, що Ви, українські діти, не можете там учити ся по українськи, а лише по англійськи. Своєю рідною мовою говорите тільки в дома з татом і мамою. А сего за мало!

Коли Ви крім сего, що говорите дома, не будете ще окремо учити ся та читати книжок по українськи — то не будете добре знати нашої так пречудно гарної української мови. А говорять сею мовою багато мільонів людей Українського Народу на Україні нашої любій та красній, про яку Вам певно Родичі нераз говорили. Говорять сею мовою мільони таких як і Ви українських діточок, що мають щастє жити в рідному краю. Та не думайте, що в добрі й гаразді вони живуть.

Ні! Всім нам тепер живеть ся тут на рідній землі дуже гірко. Тай усім дітям, Вашим ровесникам і ровесницям, також не легко. Дуже часто не мають вони що їсти, ні в що вбрати ся, а купити книжку до читання не мають за що. Не можуть вони також передплачувати для себе одинокої української газетки для дітий, що називається „Світ Дитини“.

Ся газетка дуже гарна і містить у собі багато цікавих річий для кожної дитини в краю, а ще цікавіших для Вас в Америці, на чужині.

Ви ще не чули про таку діточу газетку? Ви певно бачите що дня, як Ваш тато читає собі вечером велику газету? Се є газета для великих людей, якої би Ви ще й не розуміли. Але у Львові виходить одна газета для малих людей і вона називається ся:

„Світ Дитини“.

Все, що в ній написане, дуже інтересне й цікаве для кожної дитини. Є там різні байки з образками, вершики, оповідання, загадки, ребуси, співанки, одним словом усе, що творить світ життя кожної дитини.

Богато з тої газетки може навчити ся кожда дитина такого, чого і в школі і від батька та мами не научить ся. І подумайте, що українські діти в краю не можуть собі

передплачувати такої газетки, не мають звідки взяти на се грошей, бо їх родичі дуже убогі, знищені страшною війною і неволею по тюрмах та бараках.

Ви, українські діточки, в Америці можете їм допомогти так, що й самі скористаєте і для своїх Братчиків і Сестричок тут зробите велику прислугу.

А як се зробити? — спитаєте!

Ось так! Нехай кожда українська дитина в Америці запенумерує собі „Світ Дитини“. Наколи всі українські діти з Америки запенумерують для себе сю газетку і пришлють на рік **один доляр**, то многим бідним дітям у краю можна буде давати сю газетку даром.

Я певний, що Ви не відмовите ся від сего, а всі як одно попросите по прочитанню сего листа свого батечка, щоби зараз таки післяв у реджістровім листі одного долара на газетку для Вас. Тим поможете бідним дітям у краю і самі навчите ся багато цікавого та довідаєте ся, що поробляють і про що думають Ваші ровесники тут у Старім Краю.

Хто з Вас може, то нехай пришле більше як один доляр, а тоді ся звишка буде обернена на побільшенє самої газетки, яка тепер не має за що друкувати ся і більше тоді можна буде її роздавати між убогих дітий.

Імена тих дітий з Америки, що пришлють передплату, будуть поміщені в газетці.

Покажіть, що Ви свідомі українські діти, з добрим, щирим серцем!

Сердечний привіт з України пересилає Вам усім Ваш щирий приятель

„Світик“.

Р. С. Пишіть на адресу:

„Świt Dytny“ — Lemberg, East Galicia, Europe.
Zimorivicza Str. 3.

Гроші присилайте в реджістрових листах.

Виказ жертв

(у марках).

На фонд „Рідної Школи“: Я. й Б. Івасів та І. й М. Ропій з Суходолу 1000 (з нагоди зложеня іспиту), Школярі в Лісках к. Коломиї з театральної вистави „Дядько Тарас“ 200, В. Шалаута 30, М. Томич 50.

Разом зібрано: **3.476 Мк.**

На военні сироти: Школярі в Лісках 200, Н. Думін 25 і кличе Марійку Охримович із Завадова.

Разом зібрано: **1.748 Мк.**

На фонд „Учіте ся“: Школярі з Кривенького 60, Читачі „Світика“ в Брустурах 40.

Разом зібрано: **4.012 Мк.**

На пресовий фонд „Світа Дитини“: Школярі в Лісках 100, З. Федьків 30, Н. Думін 25 і кличе Славцю Монцібович із Брошнева, М. й Л. Прокопівні 30, Р. Щуровський 20, І. Борковська 30, М. Томич 50.

Разом зібрано: **42.337 Мк.** та **90 долярів.**

Передплата на 1921 рік: квартално **150 Мк.**, річно **600 Мк.**, поодинокє число **25 Мк.**

Для Америки й Канади **1 доляр на рік.**

Редакція і Адміністрація: вул. Зіморовича, ч. 3.

Видає і за редакцію відповідає: **Михайло Таранько.**

З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка.

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЧАСОПИС ДЛЯ ДІТЕЙ

виходить два рази в місяці, кожного 1-ого і 15-ого.

В ШПИТАЛІ.

(Нарис із 1919 року.)

Стояли рівними рядами ліжка у військовому шпиталі. Кождий поїзд привозив нових тяжкоранених. Там на стації санітети не могли вже ради дати. Стрільці стогнали, коли їх переносили з поїзду в барак. Заїздив критий віз і туди вносили ранених на ношах. Приїхав на шпитальне подвір'є. Дижурний приходив із паперами у канцелярію. — „Не привозіть мені ранених, бо й сих не маю вже де подіти!“ — каже лікар. Нічого не помагає. Оставляють хорих на коридорі. Лікар здвигає плечима і каже містити по двох на одному ліжку.

В великій кімнаті лікарі, сестри й санітети оточили сильний дубовий стіл. Чути звідтіля лиш зойки та стони. Се операційна саля. Одному там виймають із тіла кулю, другому відтинають поторощену руку, третьому зшивають на голові глибоку рану від шаблі... А всі молоді хлопці. Всі ранені за Україну, — за свою землю, за свій народ.

Дмитро Кушнірюк лежав уже третій день тут. Мав груди прострілені. Що тільки закашлявся, кололо його дуже і кровава піна виступала на уста. Взяв із дня на день. Лікар сумно дивився на Дмитра та на карточку над його головою, де було написано: „У. С. С., доброволець, 17 років“. Сестри-доглядачки приносили йому їсти, що могли найліпшого. Та життя вже в ньому не було, хоч лице Дмитра було спокійне.

На полі ген за селом рішалася доля війни. Ворог прорвав фронт в одному місці і готов був обійти наших та захопити кусень української землі.

Ох, не дамо! Сотня У. С. С., де був Дмитро, перша прийшла на поміч своїм, але й найбільше потерпіла: 13 убитих, 7 тяжко ранених, а 19 легко-ранених. Наступ здержали.

В кімнаті був один жовнір-музикант. Часто над вечером брав скрипку і грав мелодії стрілецьких пісень: „Іхав стрілець на війноньку“, „Летіла куля через гору“ і „Червону калину“. В кімнаті тоді — хоч мак сій! Бо думки ранених літали туди, між своїх рідних та близьких, то на поле слави, то в стрілецькі ряди.

Дмитрови погіршало. Сестра змряла горячку: температура впала. Се ворожило близький кінець... На грудях наче великий тягар лежав. Закашлявся і кров бухнула на подушку. Тихим, хриплим голосом прикликав сусіда недалі — музику: „Заграй мені, друже, ще раз сю пісню, що то ми з нею ішли в бій з ворогом. Се моя остання просьба до тебе“...

Той взяв скрипку. Поплили чарівні звуки нашого національного гимну, при яких ішла в бій 100-тисячна галицька армія. Дмитро хотів піднестися з постелі. Два сусіди прибігли й піддержали його так, що слухав сидячи. Простягнув руки до граючого і потонував увесь у звуках. Котрийсь підтягав співом: „Душу — тіло ми положим за нашу свободу“...

Скінчила ся пісня. Він тільки схилив голову і — заснув. Товариші поклали його на постіль. По хвилі прийшла сестра з ліками — та Дмитро вже не жив...

Зарічів, 21.XI. 1920.

Богданко.

Андрій граф Шептицький.

Не одно з Вас, любі діточки, що глядите на сей образок, не раз, не два чуло імя сього великого і вірного сина України.

Митрополит Андрій походить зі старого боярського роду. Його пра-пра-діди, пани на Шептицях (у Самбірщині), служили на княжому дворі в Перемишлі і були вірними дружинниками в походах Володарев та відданими дорадниками Володимиркови. Вони мали великі посілости земельні на Червоній Русі.

Коли в р. 1340 Польща завоювала Червону Русь — славний рід бояр зі Шептиць не признавав довгі часи наїздників своїми зверхниками. Змушені ходом сучасних обставин усунули ся бояри Шептицькі від публичних справ, бо не хотіли за ціну польських бенефіцій (і королівської ласки) продати своїх переконань та виректи ся віри своїх прадідів. Вони остали вірні своєму народови й українській Церкві. Не пішов рід сей слідами: Чорторийських, Сангушків, Пузинів, Яблонівських, Борковських, Уруських, Холоневських, Горохольських, Комарницьких, Ржищевських, Левицьких, Ледоховських та цілої юрби українських бояр і кармазинів, що за ціну каштелянських і воєводинських чинів, продали свою душу і віру батьків, вирекли ся власного народа і стали його найзагорільшими ворогами. Гірше Ляха нищили вони і нищать ще й доси український нарід.

Найславнішими членами роду Шептицьких були: Александер, що в р. 1618 оснував в Угерцях монастир чина св. Василя, а при яким у 1620 р. уфундував друкарню до печатання церковних книг.

Варлаам — архимандрит унівський і єпископ львівський. Атаназій і Лев, які побудували величаву церкву св. Юра у Львові та були єпископами української Церкви у XVIII століттю, — Атаназій в Перемишлі, а Лев у Львові. — Має отже наш митрополит великих і славних антенатів.

Хоч вихований своєю матерю Софією (графинею зроду Фредрів) у польському дусі — то таки родинні памятки за попадливо збережені у величавій палаті в Прилбичах, вказали йому властивий шлях і на кожному кроці пригадували йому, що він член українського народу.

І він послушний голосови своєї совісти та тіням своїх предків став до праці для добра сього народа. Він дав докази великої любови і привязаня до свого народа і не вагав ся навіть жите своє заризикувати в обороні української Церкви. Перебув тяжкі муки у російській тюрмі і вернув побідоносно між своїх. Перебув великі душевні муки в добі теперішньої окупації і виїхав піддержувати віру в слушність нашої справи, будити надію у наше відроджене, і нести лю-

бов до всього, що святе й дороге нашому серцю, до української родини, за далекий океан.

І верне він знов до нас побідонощем.

Портрет Митрополита Андрея, який маєте перед собою, малював звісний український мистець Сосенко. Сей образ мальований на лад старинних портретів (antique).

У горі на право бачите родовий клейнод (герб) боярів Шептицьких, якого кличем є: „A cruce salus“.

Оселя Слонів.

(Оповіданє про жителів африканських пуш.)

Є на світі дуже велика країна, що зветь ся Африкою. Осередок її має величезні та густі ліси, де живуть Негри — люде з чорною шкірою.

Пів століття тому назад білі люде туди рідко заходили, бо се було дуже небезпечне. Але знайшов ся сміливий Англієць — Генрі Стенлі, що пішов у ті ліси, де бачив багато дивного та цікавого. Стенлі дуже добре ставив ся до Негрів, здружив ся з ними, а через те вони переняли ся довірем до нього і на дозвілі, у вечері, після тяжкого переходу, розклавши огонь, сідали навкруги і оповідали дивні казки, за що Стенлі робив їм подарунки.

От що оповів про слонів Негр Касим із роду Баскоко: Колись, багато років тому назад, один чоловік із міста Бунганду, назвою Дуду, та його дружина Селімба, помандрували далеко за місто, у великий ліс, вишукати добре червоне дерево, щоби зробити з нього ступу: товкти маніок. Вони вже знайшли кілька таких дерев, але після огляду їм здавало ся, що можна знайти ще краще: Ось, ходім трохи далі, може і знайдесть ся як раз те, що потрібне.

І Дуду з Селімбою йшли далі та далі, залишаючи у найбільшу гушавину високого та густого ліса й натрапляючи на красші дерева, але кожного разу вони признавали, що дерева всеж таки не дуже добрі для них: одно — занадто м'яке, друге — занадто тверде.

Таким чином вони зайшли дуже далеко.

У лісі, де нема дороги, ні стежок, важко встановити, з якого боку прийшов; а до тогож вони багато дерев умисне обходили кругом так, що кінець-кінцем цілком збили ся з панталику і не знали, як повернути ся до дому. Дуду був певний того, що вони прийшли з сього боку, а Селімба твердила, що до дому треба йти саме у протилежний бік. Нарешті вони погодили ся йти по дорозі, що її обрав Дуду; але після довгого часу, вони зрозуміли, що помилили ся і звернули на інший шлях, та всеж таки до дому не дійшли.

Ніч захопила їх у лісі і вони переночували під деревами. На другий день вони відійшли ще далі від свого місця, дуже виголодніли і цілком стратили бадьорість.

У гушавині ліса не можна вгледіти того, що хоч на кілька сяжнів сховане за деревами, а звірі мають такий слух, що чують кроки ловця дуже далеко; тому й не дивно, що Дуду та Селімба багато разів чули шелест антильопи чи тупотіне дикого кабана, а сі звуки тільки побільшували їх страх. Так пройшов і другий день, а їсти не було нічого.

О південь третього дня вони дійшли до поляни перед озером, куди часто приходили гіпопотами; на березі того озера росла соковита трава, де в той час жирував буйвіл.

Дуду наказав дружині сховати ся за деревами, а сам вибрав дві найгострійші стріли, пильно оглянувши свій лук, підкрав ся ближше до буйвола і стрілив так, що стріла вбила ся в його тіло аж по саме перо. Буйвіл здригнув ся і відчувши гострий біль, озирнув ся; тоді Дуду в друге стрілив

просто у ніс звіра, який впав, захлипнувши ся власною кров'ю. Ось, коли вони дочекали ся води для питя та мяса на їжу! — Вирізвавши великий шматок мяса, вони обрали купу невеличких дерев, розвели огонь, напекли собі мяса і наївши ся, поклали ся спати. На четвертий день вони відпочивали і заготовлювали на кілька день печеного мяса, бо знали, що в лісі щастє трапляєть ся не часто.

На пятий день Дуду та Селімба пішли далі і мандрували ще три дні. Тут зустрів їх молодий лев, який сміливо пішов на них. Дуду схопив лук і стрілив просто у груди; тоді лев не схотів далі воювати і втік геть.

По кількох днях Дуду побачив слона, що стояв близько від них за високими кущами, і прошепотів жінці:

— Ось тепер буде для нас багато мяса. Може вистати на цілий місяць.

— Ні, сказала Селімба, на що його забивати, коли ми маємо ще досить мяса? Не займай його. Дивись, яка у нього чудова спина й який він дужий! Чи не віднесе він нас до дому?

— А як же в'яснити йому, чого ми бажаємо? — спитав ся Дуду.

— Спробуємо порозмовляти як-небудь. Мабуть він зрозуміє нас. — Дуду усміхнув ся, але щоб догодити дружині, сказав: Послухай, Слоне, ось ми з жінкою заблудили, чи не візьмеш ти нас до себе на спину, та чи не віднесеш до дому? Ми дякували би все жите тобі за се.

Слон перестав качати голову та хобіт і повернувшись до них, сказав:

— Підійдіть ближше, схопіть ся за моє ухо і лізьте мені на спину; тоді я цілком безпечно донесу вас.

Коли Слон почав говорити, Дуду страшенно здивував ся і не дав віри своїм ухам; Селімба ж довірливо підійшла до Слона, вхопила ся за його ухо і вилізла на спину.

Сівши там, вона крикнула:

— Дуду, на що ти задивив ся? Хіба не чув, що він хоче нас одвезти до дому?

Бачучи, що дружина весела і спокійно улаштувала ся на слоні, Дуду зробив ся зовсім сміливий і почав наближати ся, а Слон вимовив:

— Иди, Дуду, не лякай ся. Дивись на свою дружину, вилазь, як і вона. Я швидко доставлю вас до дому.

Тоді Дуду позбув ся жаху та здивованя і вхопивши Слона за вухо, виліз і сів поруч із дружиною на його спині.

Слон без зайвих балачок од разу рушив у дорогу, а Дуду з Селімбою, гойдаючи ся на ньому, почували себе дуже приємно. Коли по дорозі зустрічала ся занадто низька гілячка, Слон ломав її на ходу, чи відхиляв у бік, щоб вона не перешкоджувала. Його не спинали ні струмки, ні річки, ані ями; він добре знав, куди краще пройти, немовби то всі шляхи були йому давно відомі.

(Дальше буде.)

Горнятко каші.

В печі горів огонь, а при огни стояло мале, може літрове, чорненьке, глиняне горнятко; в нім варила ся молочна каша на вечеру для дітей. Горнятко було собі опрятненьке і мало дуже чистий, апетитний вигляд. Воно було задоволене з себе і з того, що в нім що дня варила ся молочна каша.

При огни стояв також великий, череватий горнець, в яким вічно гріла ся вода. Сей був за-смалений, незадоволений з себе — шипів, сопів, бухав парою і взагалі робив усе вид, якби мав тріснути зі злости. Його злостило непомірно се, що таким малим горнятком усі займали ся, а на нього великого мало хто звертав увагу. Що газдиня все так чисто вимивала горнятко, та що двоє хатних дітей тільки на горнятко залюбки гляділо, стоячи при печі.

От так вони стояли, та говорили собі, а на віть грохи сварили ся.

Хлопчик казав: „Я дістану зверха кашу зі старочкою, вона така солодка“. — А дівчинка собі: „Коли я зверха“. — Знов хлопчик: „А я зпід споду пригари повишкрабую з горнятка, вони такі смачні“. — А дівчинка: „Коли неправда, мої будуть пригари“.

Аж туг отворили ся двері і до хати увійшов жовнір. Він був цілий обліплений снігом, убране його було дрантве, ноги позавивані якимись онучами, без чобіт. Лице його було дуже бліде, очи запалі і змучені. Хвилинку він стояв мовчки коло порога і дивив ся по хаті так, якби чекав, що йому скажуть, чи приймуть, чи виженуть.

Діти замовкли, забули про кашу.

А тут уже мама обізвала ся: „Ви певно з війни до дому йдете? Прошу вас, ходіть ближше, може ви змерзли, може хочете їсти“?

Жовнір сів на лаві і не говорив нічого, він певно був дуже змучений.

Мама приступила до печі, замішала кашу в горнятку, покушала, посолила, відтак поставила миску на столі і обернувшись до печі, вхопила горнятко за ухо. Горнятко почуло страшний біль і трохи не крикнуло; воно мало ухо вже здавна звереджене, бо діти вишкрабуючи з нього що дня пригари, так насіпали за ухо, що воно ледви тримало ся. Не згадуючи вже навіть про те, що йому все в усі стрикало, але то певно з протягу. Прошу вас — як хтось вічно стоїть при відсуне нім комині, а діти тільки дверима рип тай рип!

Не встигла ще мама горня поставити на столі, як тут „згриць“ і таки над самим столом відірвало ся ушко від горнятка, враз із кавалком шийки, а мама ледви ще вхопила другою рукою; інакше була би вся каша пішла на землю.

Бідне горня ойкнуло з болу і переляку, а великий горнець, зашипів, забулькотів водою, ніби кажучи: „Добре тобі так, уже по тобі!“ — І бухнув на хату з радості таким стовпом пари, що аж усі з диву не могли вийти. Мама виляла кашу на миску і подала жовнірови ложку, але він борше витягнув руку по горнятко. Дивив ся на нього, кивав чогось головою, а в кінці усміхаючись якось сумовито, сказав:

„Інвалід, як я“.

Тихо стало в хаті.

Аж тепер глянули діти уважнійше. — „Справді!“ — Один рукав тільки так висів, у нім не було руки, жовнір був калікою.

Але він тільки хвилику сумував; коли побачив, що засмутив діти, а навіть, що вони плакати хочуть над його долею — він призвав їх ближше до себе і став розказувати, що він за один та що пережив. Говорив, що він Січковий Стрілець, що він був там на Великій Україні, бив ся за волю народу так довго, аж стратив руку, а тепер іде до дому. Діти слухали і пригадували ся поважно над долею інваліда; так перейшов їм вечер.

На другий день, на відході, мама подарувала Стрільцеві нову сорочку і дала хліба та гроший на дорогу. Коли він відійшов, діти оглянули ся за горнятком; воно лежало під лавою, опущене, сумне — нещасний, непотрібний каліка.

Дівчинка піднесла горнятко, вимила чисто, вложила ушко до середини, а хлопчик виліз на лаву і поставив його на полиці; відтак попросили маму, щоб воно там стояло на пам'ятку того дня, коли в хаті гостив та з нього вечеряв Січковий Стрілець.

Коли се великий горнець побачив, зашумів зі злости і заплакав грубими каплями роси, що докола вкрила його грубезний живіт та забулькотів на невдячність дітей: „От так ти ціле жите пращой, прій коло печі і на тебе й не глянуть, а се хоч збите і нездале, ще на полицю висадили і то в таких гонорі“.

Закомаре, дня 15 лютого, 1921.

Галія.

Курочка й когутик.

Була собі курочка
Та дзьобала зернятка.
Звила собі гніздочко
Тай знесла там яєчко.
І кричала: кудкудак, кудкудак,
Подиви ся, когутіку, що за знак!
А когутик відповів: кикириги!
Ішов би я подивитись, не маю коли.
Пішла курочка дивитись,
Що когутик робить.

Аж тут прийшла бабочка,
Узяла яєчко.
Вернула ся курочка назад,
Зі страху кричала: крад, крад, крад!
Тай голубчика питає:
„Чи, голубчику, не знаєш,
Де діло ся яєчко?
Каже голубонько: бур-ку-ку!
У баби в горшку!

(З чеського переклав К. З.)

Р. Райнене.

Рожевий куш.

Над потоком стояла хатка. Така була привітна, що кожного року прилітали до неї ластівки й ліпили гніздочка під крівлею. Перед хатиною була загородка. Ріс у ній рожевий куш. На весні цвів довкруги нього первоцвіт та запашні фіялочки. З ними міг він наговорити ся доволі. Та кож мав тут приятеля: се густий бузиновий куш, що в ньому гніздили ся птички. Під яблінками стояли вулії, повні бжілок. Птички співали, бжілки бреніли — то була музика! Варто послухати!

А рожевий куш не був тут опущений. В хатині жила мала Гануська. Кожного ранку прибігала до загородки. Перша її робота була: пілцяти куш та позбирати з нього гусениці. Вечером знову сідала під кушем і співала свої найкрасші співанки. А всеж щось рожевий куш не був спокійний...

Чував він, що є за лісом замок із прекрасним парком, де доглядає кушів огородник. Від того часу ніщо тут не радувало його. Тужив усе туди далеко. Коли Гануська пішла, просив потічка: Візьми мене з собою у світ. Потічок се йому довгенько відраджував. Аж раз, як був сердитий по бурі, сказав: Ходи! — і вирвав куш із корінням. Біль пройшов його гильками, листем і цвітом.

Буря втихла. Ніч глибоко стемніла. На філях плив рожевий куш. Бояв ся і було йому сумно. Просив потічка, щоби назад одвіз його до Гануськи. Але потік якби й не чув...

Ранком увяз куш при березі. Був у королівському парку. Бачив огородників, як привязували цвіти, зігнені бурею. Одначе на нього не зважав ніхто. Далеко сиділа дитина, що колись раділа ним. Рожевому кушеви було що-раз сумніше. — Отут загине, що ніхто й не погляне...

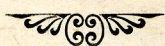
— Занеси мене знову до Гануськи! — просив потічка.

Але той прикинув ся, начеб його й не знав. У кінці старий огородник знайшов зівялий куш. Очистив його з болота і засадив під муром. Галузки йому постинав і вирівнав. А все-ж рожевому кушикови не було весело. Чужі цвіти на нього чужо гляділи. Говорили чужими мовами про чужі землі. Рад був почути щось про Гануську, але ніхто тут не знав її, ні квіточки, ні метелики. Аж один пташок сказав йому, як за ним Гануська плаче...

І рожевий куш у чужині затужив. Вянув і стогнав. Аж одного дня огородник витягнув його з землі і кинув за мур. — Що з зівялого корча? Зісхлі його гілки тільки зашепотіли: Ганусько, чом я не остав ся в тебе?

То були останні слова рожевого куща...

З німецького переклав Богдан З.

Знаня.

(Переклад з Ф. Рікерт.)

Знанє в голові містить ся
Наче іскра у скалі,
Але скорше не з'явить ся,
Поки не викрешеш її.

Роман зі Славної.

Анатоль Франс.

Сам собі генерал.

Рене, Бернард, Рожер, Жак і Етієн вірять, що в світі нема нічого красшого, як бути в'яком. Франя думає так само й радо сталаб хлопцем, щоб тільки могла піти до війська. Вони тому так думають, що вояки носять гарні однострої, пагони, нашивки й лискучі шаблі.

Рене генерал. Він носить дворогу шапку й сидить високо на коні. Шапка з паперу, а кінь се столець. Його військо складаєть ся з одного довбуша, чотирьох рядовиків і одної дівчини.

— Кріс на плече! Походом руш!

І похід починаєть ся. Франя та Рожер слухають радо. Жак несе свого кріса дуже недбало, бо він задумчив і владі. Годі йому докоряти за се, бож і мрійники можуть бути хоробрі, як і ті, що зівсім не мріють. Та його наймолодший братчик Етієн, найменший рядовик полку, задуманий. Він честилюбивий, він радо став би генералом зараз, одним махом.

— Наперед, наперед! — кричить генерал. — Нападаємо Китайців у їдальні!

Китайцями крісла. Коли ведемо війну, крісла мов сотворені на Китайців. Вони падуть. А се в Китайців найкрасша прикмета. Коли всі крісла сторчать до гори ногами, кличе Рене:

— Вояки! Тепер, коли Китайці побіджені, ходімо їсти!

Сю думку приймає все військо з задоволенням. Чейже й вояки мусять їсти! На сей випадок постачанє подбало досить про харчі: бублики з родзинками, кремові тісточка, кава, чоколяда й виноградний сироп. Військови смакує. Тільки понурий Етієн не їсть! Він жадно зорить за шаблею й дворогою шапкою, що їх генерал оставив на одному зі стільців. У кінці підходить, хапає річи й зникає з ними в бічній кімнаті. Там перед зеркалом сам саміський закладає шапку на голову, припоясує шаблю. Він генерал, генерал без війська, генерал для себе самого. Як честилюбивець він тішить ся сею радістю, повний таємних прочуть і безкраїх надій.

З французького переклав А. Лотоцький.

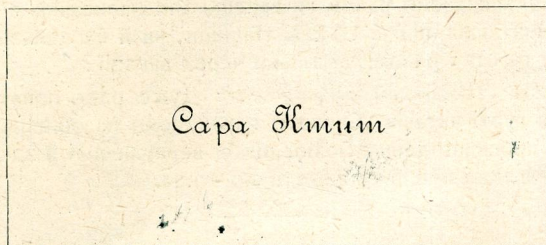
Шарада.(Уложила *Галля Змрочківна*.)

Перше, друге, третє —
 Співак витягає,
 А перше і третє
 Є як вода грає.
 Все разом узятє
 Се краса поля,
 Ростє теж в городі
 І зовєть ся як?

□ □ □

Загадка.(Уложив *Нусько Думін*.)

Хто скаже чия се візитівка?

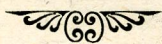

□ □ □

Шарада.(Уложили *Сл. Я.*)

Перше — третє се здрібніле
 Жіночє імє,
 Другим — третім після вчених
 Є наша земля!
 Другє і четвєртє в куцї
 Ходить коло хати,
 Третє разом із четвєртім,
 Се римські пенєти!
 Перше кличє, як є у нас
 Зуб дуже болючий,
 Перше — четвєртє від „орати“
 Спосіб приказуючий.
 Цілість бабця або дідо
 Коло себе носить,
 Як де лишать, то їм внуки
 Охочо приносять!

За влучні розвязки сих загадок призначєні
 до розльованя 3 премії, а саме: „Максим
 і Марко“.

Розвязки загадок**з 14 числа „Світа Дитини“.**

Ребус ч. 15: Сумні часи переживали козаки
 і весь наш нарід по знесеню Січі.

Загадка американська: Квібек. Рач-
 монд. Колумбія. Балтімор. Сан-Люїс. Миранда.
 Вашингтон. Мексико. Саванна. Остін. Канзас.
 Лима. Нью Йорк.

Цілість: Кальнишевський.

Загадка складова: 1. Снятин. 2. Индик.
 3. Нечуй. 4. Ярослав. 5. Козак. 6. Нижнів. 7. Икра.
 8. Женева. 9. Озимина. 10. Чайка. 11. Конаше-
 вич. 12. Азія.

Цілість: „Синя книжочка“.

Що се? Окінченя вершика творять: „Світ
 Дитини“.

Загадки: 1. Григорій Квітка-Основяненко,
 український письменник. 2. Ржа. 3. Час. 4. Ви-
 ноград. 5. В коморі.

Влучні розвязки надіслали:

Т. Л. С. й Г. Мариновичі, Г. Білинська, Г. Гела, Г. Змроч-
 ківна, О. Солтисівна, Ст. й Л. Посацькі, М. Попович, О. Кузь-
 мак, Н. Думін, Я. Курпак, І. Петровський, В. Шалаута, Ко-
 ропецькі, О. Чемеринський, М. й Л. Прокопівні, М. Н. й І.
 Турчмановичі, Ст. О. й Сл. Миланічі.

Вислід льовованя:

Премію „Максим і Марко“ виграли отсі читачі:
 Ярусю Курпак у Гвіздци; Галля Білинська в Ославах Білих;
 Орест Чемеринський в Глинянах.

За зворот коштів висилки просимо при нагоді при-
 слати нам у листі поштовий значок за 10 Мп.

Переписка Редакції.

При посилках грошей просимо на відтинках переказів
 зазначувати: на що, для кого чи за кого — при-
 значєна надіслана квота. Кожний передплатник має своє
 число в наших книжках і на адресі перепаски воно поданє
 під іменем передплатника у долині на право. Се число про-
 симо все подавати на грошевих переказах, при реклямаціях
 та при всяких запитах.

Ми вислали всім нашим довжникам виповнені пере-
 кази з прошенєм о скору присилку грошей, бо мусимо
 ними покривати довги в друкарни й клішарни. Хто до кінця
 серпня с. р. не вирівнає залежностей й не зложить із гори
 передплати на III квартал — тому здержимо дальшу ви-
 силку часописи, а імена сих одиниць, що доси не вирівнали
 довгу за роки: 1919, 1920 і 1921 подамо до прилюдного
 відомє на сторінках нашого часопису. Переказів не дістали
 тільки ті нечисленні, але дійсні передплатники, що надіслали
 більші квоти, які покривають їх належності до кінця III
 кварталу, а деяким навіть до кінця року.

Хто замовляє часопис — той мусить за нього платити.
 Даром ні „на борг“ газетки не висилаємо нікому, бо се не
 лежить у нашім інтересі. Даром даємо „Світик“ тільки си-
 ротам по захистах, яких родичі зложили податок крові за
 Україну, та дітям по чужих школах, яким грозить моральна
 смерть і винародовленє. Але на се складають щедрі жер-
 тви наші сердешні Братя й Сестри з Америки, які розумі-
 ють, що вихованє дітий — велика річ.

Так само не накидуємо нікому „Світа Дитини“ на-
 сильню, бо се не орган якоїсь політичної партії, а тільки
 виховуючий, для широких верств нашої будучої суспільно-
 сти — вольних і непродажних громадян Соборної України.
 Хто не бажає дальше одержувати „Світ Дитини“ — нехай
 заплатить вперед весь довг до останнього числа й повідо-
 мить нас про се.

З днем 1. серпня с. р. здержали ми висилку „Світа
 Дитини“ до всіх книгарень і бюр дневників у краю. Від
 тепер хто бажає читати нашу газетку, мусить стати перед-
 платником і безпосередно у нашій конторі замовляти її.
 Замовленя на „Світ Дитини“ пересилати не листами, ні карт-
 ками, тільки на відтинках грошевих переказів.

Ми поставили собі за ціль, виховати нашу суспільність
 не на вічних „посліплатників“, але на дійсних „передплат-
 ників“, що розуміють потребу й вагу преси для суспіль-
 ного житя. Більше про сю справу говорити не будемо. Се
 наше останнє слово до глухих і байдужних.

Видавництво „Світа Дитини“.

До всіх, що написали багато листиків до „Світика“ й ждуть нетерпеливо на відповідь:

Не гнівайтеся, любі мої серденьята, що так довго „Світик“ мовчав. Він має багато роботи й сам, як то каже терпівка — мусить собі грати і сам гуляє. Однак будьте терпливі. Всім Вам по черзі він принесе по кілька ширих слів, на доказ своєї любові і привязаня до Вас.

Оля, Теодор і Гриць Савки в Липнику: Чи одержали посилку бракуючих чисел? На сплату довгу ратами годимося, тільки се мусить слідувати дуже скоро, бо теперішні гроші йдуть щоденно „в гору“ т. зн. стають лекші. На чужині не забувайте про се, що Ви діти українського народу і що мусите винести з осередка, в якому тепер живете, чисте серце і незіпсовану нічим душу. Памятайте про се добре і щоденно рано і в вечер згадайте собі се при молитві.

Галля Змрочківна в Товстені: Якби всі передплатники „Світика“ мали такого доброго Татуська, як Твій, то „Світик“ не мав би ні одної маречки довгу. А так має їх стільки, як волосся на голові.

Вуйко Влодко сидить тепер „на вакаціях“ і як верне, то зараз щось нового розкаже. І „Юрчик“ приїде на гарнім конику і розкаже про свої нові пригоди. До Нуся напиши листик. Він живе у Літині, п. Мединичі і Тобі дуже радо відпише.

„Леся Верховинка“ в Делятині: За згаданими річами віднесемося до п. Р. і використаємо, як будуть надаватися для „Світика“. На будуче просимо просто звертатися до Редакції, а навіть загостити до нас на випадок побуту у Львові. Сценічні картини дуже нам потрібні.

Филип Германсдорфер: Твоя комедія п. з. „Мудрий Марко“, трошки немудра і дуже погано та нечитко написана. Вивчися добре ортографії і каліграфії, стилістики і поетики і тоді берися писати „комедію“. Твій твір ми кинули до коша.

Галлюся Гела в Лабовій: „Світик“ говорить усе правду і не хоче, як то кажуть, „блахмана людям пускати“. Тому не хвалить ся ніколи числом передплатників, яких не має — так, як се робить ся газетка, про яку згадаєш. Лемківські пісні і приповідки як спишеш, тоді пришли їх до „Світика“ а він передасть їх п. В. Гнатюкови, який тими річами спеціально займається. Переводів із чужих мов на конкурс не приймається. Конкурси розписується на се, щоби виробити молоді і нові українські сили до сотворення у нас літератури для дітей.

Юрчик і Люба Сухі в Любелі: Прикро було „Світикови“ дуже, як довідався, що Ви приїхали до нього в гості тай застали хату зачинену. „Світик“ сидів тоді в Бубнищу у лісочку тай купався у потічку під „Гуркалом“ і смотрив по під каміне за пстружками.

Богданко Кабарівський в Станіславові: „Бій за Україну“ і Коляда на „Рідну Школу“ дуже вдатні. Помістимо у відділі молодих авторів, але аж перед Різдом, бо се дуже добра пригадка на часі. Не забувай за свого „старого“ приятеля у Львові.

„Український Гурток“ в Александрії (Єгипет — Африка): Дорогі Земляки! Ваш сердечний лист і 2 фотографії Вашої читальняної домівки справили нам велику й радісну неспо-

діванку. Ви там далеко серед пишних пальм, у тіні величавих пірамід та в обличчя загадочного Сфінкса, — сих німих свідків соток століть — мрієте про рідний край, з якого вигнала Вас діва судьба. Загнала Вас вона під жарке небо Африки, у білі мури Каїра й Александрії, за кільчастим дротом обведені „захисти“ — на сміх і ганьбу тим, що величають ся великою культурою, а з чужинцями обходять ся немов із мешканцями джунглів. Однак прийде час, що все скінчить ся, а спомини про Ваші теперішні злидні додадуть Вам більше витривалости при відбудові знищеної Батьківщини. Чи одержуєте правильно „Світик“? Ми раді булиб, щоби він достав ся до рук дітей, які знаходяться по інших таборах. Напишіть, кілько Вам примірників вислати. Може у Вас є фотографічні знімки дітей та таборної школи в Сіді-Бішр? Пришліть! Пересилаємо Вам ширий привіт.

Редакція „Світа Дитини“.

Миросьо Попович у Хотині: Газетку для Теодора Давидюка висилаємо разом із Твоєю. Він записаний в книзі передплатників під ч. 1426. Напиши, чи й на дальше посилати газетку разом, чи тільки через вакації?

Лев Любінський в Рожиськає: Дуже радо повитаємо Тебе в гурті читачів „Світика“ і очідаємо на обіцянку. За Татка проси щоденно Бозю, щоби вернули цілі й здорові. Твоя загадка пішла спочивати до коша.

Оповістка Редакції.

Всім принагідним Авторам і Авторкам, що присилають свої праці до „Світа Дитини“, не можемо кожному з окрема відписувати або оцінювати їх твори та давати вказівки. Робимо се в випадках, які уважаємо за відповідні. Річи добрі ховаємо до редакційної теки і друкуємо після потреби, а річи слабі, або зовсім не відповідні, віддаємо на спочинок до редакційного „коша“.

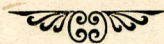
Тому просимо спеціально молодих авторів, наколи хотять охоронити свої „твори“ від „погребенія“ в коши, нехай зазначають у листах, що на випадок неприняття, числять на їх зворот і нехай все залучать поштовий значок на пересилку.

Відповідальний редактор.

До читачів „Світика“!

У містечку Горожанці коло Галича проживає дуже пильний читач „Світика“ і його великий приятель: Антося Гураль. Він просить сею дорогою всіх читачів „Світика“, особливо з більших міст, наколи мають добру волю і охоту, переписувати ся з ним. Він дуже багато читає і бажав би дорогою переписки з більше образованими, як він ровесниками, доповнити своє знанє і научити ся чогось нового. Він має 14 літ. Хто отже з наших читачів любить писати листики, то нехай напише до Антося, а він за се буде дуже вдячний, що його прошенє нашло відгук між читачами „Світика“ — які творять один великий гурт.

Його адреса: Антін Гураль, Горожанка коло Галича, почта в місци.

Передплата на 1921 рік: квартално 150 Мк., річно 600 Мк., поодинокє число 25 Мк.
Для Америки й Канади 1 долар на рік.

Редакція і Адміністрація: вул. Зіморовича, ч. 3.

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЧАСОПИС ДЛЯ ДІТЕЙ

виходить два рази в місяці, кожного 1-ого і 15-ого.

Україні на втіху.

До школи — до школи! — ударив дзвінок,
До школи! — навколо лунає,
До школи! — промовив повагом лісок,
Най кожний забаву кінчає!

— Вже досить спочинку, гулянок і псот!
Озвала ся пташка кохана...
І враз заметушивсь дрібненький народ:
Івась і Роман тай Оксана.

Той голубам їсти в останнє подав,
Той ще попестив свого Бурка,
Той коника ще раз в ставочку скупав
І сам ще пішов собі „нурка“.

— Останній день волі — промовив Богдан,
— Кінчаймож забави хвилини.
Чи чуєте? Вдарив дзвіночок — наш пан,
До праці він бє нам години.

До праці, до труду! — підхопив наш Лесь,
Хто вірний з нас син України,
Най змалку охоче до праці бересь,
Бо праця двигне нас з руїни.

Наш труд — то наука, в ній скарбів досить
Собі на потіху знайдемо,
Ті скарби — освіта, освітою в мить
Народу кайдани порвемо.

До школи, до школи! — ударив дзвінок,
Лісами, полями лунає...
До праці, до труду малих він діток
Вкраїні на втіху скликає!

Ю. III.

Михась Куханчик.

(Історичне оповідань.)

— Щось ти, Михасю, тепер не дуже рвешся до школи! А перше було так нетерпеливо ждав хвили, коли можеш ходити вже до школи й учити ся там! Ти так завидував Федеви, що він ходить до школи! — говорила мати до малого сінка, що якось нерадо збирав ся, виправляючи його й донечку на пополудневу науку.

— Е, бо Федя вчив іще старий пан учитель, а він наш, то він інакше вчив — відповів Михась.

— Як то інакше? — спитала мати,

— Тамтой наш, говорив мені Федь і інші старші хлопці, був добрий, а сей такий, такий недобрий! І Федь тепер, мамо, не любить уже школи — відповів хлопець.

Мати вже не допитувала ся дальше. У господарстві нема часу на довгі розмови. Поклала тільки дітям у торбинки по шматку хліба й по кілька яблук і виправила їх до школи.

І знов забрала ся до своєї роботи. Та невеселі думки не кидали її. Руки робили роботу, а думки літали біля дітей.

— І що він хоче від них? Чого він учепив ся дітей моїх? Що вони винні йому?! — думала вона миючи посудину. Нелюд, катюга той! Десь не мала біда впасти, та на наше село! Кара божа на нас грішних!

Скрип дверей перервав її думки. Увійшов чоловік її.

— Що тобі? — спитав він глянувши на жінку. — Чого ти якась така не своя, така якась сумна?

— Абож то нема, чоловіче, чого?! Отсі діти гризуть мене.

— Діти? Чого? Чиж би занедужало котре, борони Боже?

— Ні, Степане! Школа гризе мене. Ти знаєш, як Михасько змалечку рвав ся до науки, як просив ся, щоби його вже раз записати до школи. А тепер іде туди, як за панщину, трохи що не силою треба його випихати туди.

— Бо й не має чого туди рватися! Чи він навчить ся там у сій школі чого доброго? Хіба наслухають ся зневаги всего, що наше, що українське! Я, жінко, зовсім не дивую ся, що він не рветь ся туди.

— Тай я не дивую ся! Але бою ся за дітей! Ось якось тут Рузька прийшла зі школи заплакана й із розхристаним волосем і з підбитим оком. І ще її болить воно. А Михась такий, такий ніжний! Як сей звір кине ся на нього за що небудь, то готов позбавити його здоровля, а то й життя! Він немов завзяв ся на наші діти.

— Е, він завзяв ся на всі діти в селі! Ось зимою, в лютий мороз, не казав Дарнойчуковим семилітнім хлопцям відгортати сніг у польського ксьондза? А коли діти не могли вже згортати, бо покостеніли з зимна, казав їм із піднесеними в гору руками стояти на вколішки на снігу й то в заверюху.

— Ой кара божа на нас, не учитель він! — падькала Степаниха.

— Таки так! — притакнув Степан. — А на мене він найбільше завзяв ся тому, що я покинув латинський обряд, до якого наш рід були підступом затугнули й повернув до свого прадідного обряду. Болить його й се, що я працюю в Читальні й у „Січи“. Він думає, що як чіпатиметь ся моїх дітей, то змусить мене назад вернути на латинське. Та він дуже помиляєть ся. Я не з тих...

— Так, так! Але дітей він нам дальше катуватиме! Я сього тільки бою ся! А найбільше за Михася! Якесь прочуте страшне, чи щось таке, трівожить мене. Він усе сумніший і сумніший, тільки нічого не говорить. Я питала Рузьки, та нічого не могла добути з неї. Вона наче боїть ся говорити...

— Кажуть, що він забороняє дітям говорити дома про се, що виробляє в школі, говорить, що вбє на смерть, колиб котре виговорило ся. Та заспокій ся, вже я, як лиш діти прийдуть зі школи, видобуду з нього всю правду. Нехай тільки вернуть зі школи! А тоді я вже їх не пішлю до школи, хоч би він карами сипав без кінця й міри.

*

Коли так батько й мати журили ся дітьми, — вони, сі діти, малий Михась із сестричкою Рузєю, доходили поволи до школи й про свою журбу розмовляли.

— Знаєш що, Рузю, як він мені так, як тобі скаже говорити польський пацір, то я не буду говорити, хочби він і вбив мене! Я не Поляк, я Українець!

— Абож я говорила? — неначе обурилася сестричка. — Він хопив мене за коси, вирвав жмут волося і в око вдарив перстнями, а я таки не говорила „паціру“. Мене око щораз гірше болить, тільки я мамі нічого не кажу.

— І я так само не буду говорити польського паціру, нехай і вбє! Я Українець.

Від школи поніс ся голос дзвінка. Діти приспішили ходу.

Небаром були вже в клясі. Тут було вже повно дітей. Гомоніло мов в улію. Рузя й Михась сіли на свої місця.

Роздавав ся знов голос дзвінка й за хвилию війшов учитель. У клясі стало від разу тихо-тихисько. Діти просто дух у собі заперали й дріжали наче листочки осики.

Та учитель сьогдні не звертав на них уваги. Велів одному зі старших учеників читати, а сам сів і щось писав собі.

Дітвора неначе прийшла до себе. Буде спокій. Ах, як мало таких годин, де він їм дає хоч трохи спокою, як мало! Які вони раді, як тішать ся сі всі діти, коли він так, як сьогдні зовсім ними не займаєть ся. Ех, бо як займаєть ся, то страшна ся днина! Ой тямлять вони вже й сі малі діти таких днів багато-багато! Тямлять їх і Василь Мельник і Василь Ковалів і Чабанів Василь і Микола Лаврів. Ось тамтого тижня вчитель повішав їх був на ременю за шиї, перетягнувши ремінь че-

рез таблицю. Аж лице їм посиніло й очи виходили на верх, тоді попускав ремені й копав їх у спину, копав до безтями. Геть тямлять вони добре сей день, бо ще й тепер спина болять у них, та боять ся говорити батькам, бож він силував їх присягати, що дома ні словечком про се не згадують.

Тож раді, дуже раді діти, що він сьогодні лишив їх у спокою. Щасливий се день для них. Гляділи вони зразу з тривогою на руки вчителя, але коли побачили, що він зі всім не звертає на них уваги й увесь потонув у своїй роботі, успокоїли ся, а там почули ся навіть шепти. Та вчитель і на се не звертав уваги. Може що й уся „наука“ мине спокійно.

В кінці учитель глипнув на годинник, відложив свою роботу й сказав: „Молити ся!“

Діти заворушили ся, заметушили ся, повстали до молитви.

— Хто молить ся? — спитав учитель.

— Коханчик Михайло — заявили діти — на нього черга.

Михась почав у голос говорити:

— Отче наш, іже еси на небесіх, да святить ся імя Твоє...

— Що, що? По польськи говори. Ти Поляк!

— Я не Поляк, я Українець! — заявив малий Михась і якимось дивно сміло глянув учителеви в очи.

— Що, ти не Поляк? Зараз мені моли ся по польськи! — скричав учитель.

А хлопець говорив далше:

— да прийде царство твоє, да буде воля твоя, яко на небі, так і на землі...

— По польськи говори, кажу тобі! Не чуєш?! Ти глухий? — скричав учитель знову й прискочив до хлопця та хопив його за обшивку.

Хлопець задріжав, побачивши над собою страшенне, розярене лице вчителя і почувши на собі важку його руку, але твердо й виразно заявив:

— Я буду говорити наш український отче-наш, бо я Українець!

Сього вже було вчителеві за багато. Така твердість, таке завзяте в малого, ніжного хлопчини!!

— Будеш говорити по польськи, чи ні?! — заревів учитель.

— Не буду, бо я не Поляк, я Українець! — заявив знов хлопець.

— Руки на лавку! — скрикнув дико учитель і хопивши хлопчика, кинув ним об землю й став копати й бити по голові.

— Будеш говорити польський пацір, чи ні? — кричав він при цьому далше.

— Не буду — не буду — не буду! Я — Українець! — лепетав хлопчина крізь плач.

Учитель знов кинув ним об землю й копав і топтав його.

— Я тебе навчу, я тебе навчу! І твому батькови покажу! — кричав він і аж пінив ся з люти. Хлопчина впав зімлілий.

Се опам'ятало розюшеного учителя. Він на силу підвів хлопця, обтер і звернувши ся до Михасевої сестри сказав:

— Рузька, заведи його до дому! Але тямте, обоє ані словечка дома про се, що тут у школі

було, а то смерть жде вас обоїх. І ви всі мовчіть про се. Знаєте мене! Буде біда з вами, коли не будете мовчати — загрозив він усім дітям.

Рузька взяла на себе братчикову торбину й узявши Михася попід руку, вивела його з класи.

Ішли тихо. Що йно на вулиці стали обоє плакати. І так ридаючи йшли вже аж до дому.

Увійшли в хату.

— А вам що?! — скрикнула мати, тільки вони ступили на поріг. — Чого ви плачете обоє?

— Учитель бив мене за се, що я не хотів говорити польської молитви — говорив крізь плач Михась.

— Бив?! — скрикнула мати.

— Бив перстнями з колючками, копав ногами, аж кров ішла, і я упав на землю. — Мене так голова болять! — жалував ся хлопець.

— Боже мій, Боже мій! — репетувала-падькала мати. — Що то буде, що то буде?!

Коли вечером батько вернув у хату, застав уже Михася в постелі.

На другий день уже Михась не пішов до школи. Лежав у горячці і раз-у-раз кричав:

— Забє! Не піду до школи! Забє!

— Що діяти? Треба конче поїхати по лікаря до Стрия — сказав батько.

Приїхав лікар. Оглянув.

— Дитина хора на запаленє мозку — заявив. Через сильне потрясенє й удари найшла кров і спричинила запаленє.

Записав ліки.

Не помогли вони вже малому Михасеві. В середу, 5 жовтня був лікар, а вже в понеділок 10 жовтня малого Михася не стало в живих.

А дванацятого жовтня в середу малого Михася ховали.

Батьки поховали дитину-мученика та відійшли з горем і болем до дому.

А над свіжою могилкою осінний вітер завів розмову з вітками цвинтарних дерев:

— Чи знаєте ви, дерева, кого поховали тут? Дитину малу, що її вчитель чужинець замучив, убив — убив за се, що дитина хотіла остати вірною своєму обряду й народові. Гинуть, гинуть, гинуть українські діти, бо як вони, так і їх школа в чужому ярмі! І так гинути-пропадатимуть доти, поки весь народ не скаже: „Наша школа мусить бути наша! Ніхто чужий не має права, не сміє там мішати ся!“ Аж тоді українські діти будуть рости, вчити ся на віху, на пожиток Україні — не пропадати, не гинути! Аж тоді!!

Таке то говорив осінний вітер над свіжою могилкою деревам на цвинтарі села Жулина в Стрийщині Р. Б. 1910 жовтня 12 дня.

Гей, коби ти, вітре, заніс був сі слова, сю мову свою тоді кождому з нас, кождому Українцеві й Українці в серце, в душу! Можеб ми сьогодні інакше стояли, можеб не топтав нас сьогодні лютий ворог.

Вітре, буйний вітре, понеси хоч тепер, хоч пізно сю вістку в серця дітий України. Та ти, вітре, маєш тепер куди-куди більше говорити!

Говори, говори!

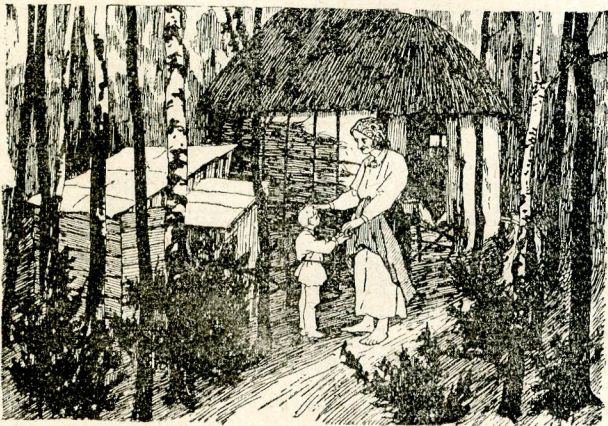
А. Лотоцький.

Блудна птичка.

(На основі народнього повіря. — Ілюстрації Юліяна Панкевича.)

У гаю стояла хатина. В хатині жила вдовиця з малим синком Гнатком. Не богачка була вдовиця, але й не нарікала на долю. Вона ходила в село на заробітки, а малий Гнатко збирав у гаю ягоди та гриби. І жили обое, хоча й убогі, та щасливі й задоволені...

Се було так давно! Не ті були ліси, що тепер. Густі були, великі. А в лісових нетрях та дебрях плодило ся всякого дикого звіря багато, богато. Вовків тьма, безліч диких кабанів, а й медведів чимало. У гущах і печерах нерідко й опришки крили ся. Небезпечно було запускати ся в глибину сих лісів. Удовиця разураз наказувала сінка, щоби ніколи не ходив сам далеко в ліс, бо й легко заблудити можна й звір може напасти, а й опришки вхопити можуть.

І Гнатко слухав усе неньки, ніколи не заходив у глиб ліса. Не тому, щоб бояв ся, о ні! Боягуз він не був. Не ходив, щоб неньці, що її так дуже любив, не зробити прикrostи, не засмутити її.

Було тільки вибіжить у гай і чи то сунічок у козубок нарве солодких, чи вилізе на котру з черешень, що росли на узлісі тай ягідок нарве в коробочку, чи губ назбирає в торбинку і швидко до дому вертає до ненечки любой.

Мати тішила ся, раділа, що такого доброго та слухняного сінка дав їй Господь Бог. Нераз було й иншим людям хвалить ся:

— Що то — каже — Господь милосердний обдарив мене такою доброю, чемною та слухняною дитиною.

І инші люди хвалили Гнатка, та своїм дітям пустіям за примір клали.

Живуть вони собі, живуть, Гнатко з ненечкою, аж тут і лихо спало на них! То був недорід, а за ним і передновок настав. Удовиця, звісно, свого поля не мала, та коли не зродить, то й їй біда, бо ніде заробити. А Гнатко вже всі губи в гаю визбирав, черешні всі обірвав. Тяжкі часи настали для них, голод заглянув у хату. Зажурила ся вдовиця тай Гнатко посмутнів.

— Мамуню! — каже якось раз Гнатко. — Хлопці говорять, що там у лісі, ген далеко в бучині богато, дуже богато грибів! Я піду, мамуню, тай назбираю в торбину.

— Не можна, не йди, сину! Там вовки, там опришки можуть бути, заблудити можеш там... Не йди, сину..

— Я піду, мамуню! Я вже великий, я не бою ся! І не заблуджу, затамлю дорогу...

Тут Гнатко випростував ся ввесь перед ненькою. А сам такий невеличкий, сім літ іще не скінчило ся хлопчині. А чорні оченята так ясно світять, такий огонь із них бє!..

— Не бою ся й не заблуджу! — додав із притиском.

Мати поглянула на сина й усміхнулася ся...

— І небоя вовки з'їдять! — сказала. — Не йди, Гнатку, послухай мене.

І Гнатко не пішов.

*

Але минає день, минає другий, не до красшого йде. Удовиця ходить день у день на роботу та заробітку не приносить. Узняла плату наперед, а тепер відробляє її, а вже все, що взяла, вийшло, зїло ся. А господар не хоче знову дати на відробок.

— Відроби — каже — перше се, що набрала, а тоді дам знову. Інакше ані думай!

Звичайно богач, дукар, де йому знати бідного!

Робить удовиця тай із сил опадає. А яка та робота, коли сили нема, коли вона з кожним днем улітає? А нічим сеї сили не тільки покріпити, але навіть задержати останки її. А богачище скупар іще докоряє їй:

— Яка з тебе робітниця! Не треба мені такої робітничі неробітної. Відробиш се, що понабирала, тай іди собі на чотири вітри!

І робить удовиця тай журить ся, вяне, на очах чахне. Не собою журить ся вона, але Гнатком.

— Що то він бідненький без мене робив би, колиб мене не стало, колиб мене Господь до себе покликав?

І перед її зболілою душею стає він сиротою; вона бачить його кинутого на людську поневірку.

І бачить маленький Гнатко сю тяжку журбу неньки, бачить, як вона вяне, із ніг валить ся й серце дитини з розпуки розриваєть ся.

— Мамо, мамунечко, я піду в ліс, я піду на гриби. Годіж нам із голоду вмирати...

— Не підеш, сину, там небезпечно...

— Ні, ненечко, не бою ся, я піду! — сказав рішучим голосом.

— Не йди, послухай мене, буду гнівати ся!

— Ні, мамо, не піду...

Мати зібрала ся й вийшла на роботу, Гнатко на самоті став роздумувати:

— А що, як би я так побіг і назбирав грибів? Мамуня вернеть аж геть-геть вечером і не знатимуть, що я ходив аж у бучину. Скажу, що я таки тут у гаю позбирав...

Найшовши такий викрут, хлопчина вже довго не надумував ся. Узав шапку, торбину взяв тай

вийшов із хати. Засунувши хату деревляним засувом, помчав ся в ліс.

Іде він, іде. Довкруги нього дерева високі, стрункі, звичайно ліс. У густому галузю вітер гуде, листе шепоче. Більше ніщо. Тиша, мовчанка. Хлопчину пройняла дрож, страх обняв його. Але йде. Зайшов у бучину. Шукає грибів, — нема. Іде далі, нема тай нема. Зайшов уже в таку гушу, що Господи! І взяв ся його справдішній страх.

— А що, як я заблудив, — думає собі — як я не найду дороги? Мама прийдуть із роботи й не застануть мене! Гнівати ся муть на мене, що я не послухав їх, журити ся муть. *(Кінець буде.)*

Оселя Слонів.

(Оповіданє про жителів африканських пущ.)

(Продовженє.)

Коли стало темніти, він зупинив ся і спитав ся, чи хочуть вони тут заночувати. Коли ж вони згодили ся, він доніс їх до затишного місця на березі річки і вони зіскочили на землю, перше Дуду, а потім і Селімба.

Слон наламав сухих гілячок, вони розвели вогонь і посідали при ньому; Слон же весь час стояв перед ними як справжній послугач.

Почувши їх розмову, він зрозумів, що Дуду і Селімба хочуть чого небудь попоїсти, що краще від сухого мяса, і сказав:

— Я дуже радий, що пізнав, чого ви бажаєте і через те можу вам прислужити ся. Чекайте трохи, я зараз піду та пошукаю.

Біля півночі Слон повернув: у хоботі він мав щось біле, а на іклах молоду антильопу. Біле — то було велике коріне маніока, яке він кинув на коліна Селімби.

— Ось, Селімбо — сказав Слон — тут досить їжі; поїжте, кілька схочете, та лягайте спати, а я буду вартувати біля вас.

Дуду та Селімба за той день бачили багато дивного, але всеж таки їх найбільше здивувала розумна дбайливість сього дружнього Слона. Поки вони пекли на огні сире мясо антильопи і коріне маніока в горячому жарі, Слон ходив навколо них і підривав іклами улюблені дерева, а потім із великою приємністю їв соковиті коріні. На другий ранок усі троє викупали ся у річці, зазнайомили ся ближше з собою і в найкрасшій настрого пішли далі.

У південь вони спинили ся, щоб відпочити і перебути найгорячіший час доби. В сю хвилину заревіли десь дуже близько два льви і почали підходити до них. Дуду натягнув лук і вже хотів стріляти, але Слон спинив його:

— Дозволь мені управити ся з ними; я зроблю се так, що вони зараз же підуть геть.

Він виломив із дерева велику гілячку, схопив її кінцем хобота і дуже розмахуючи нею, побіг до лівів та вихлюстив їх остільки міцно, що вони полягали животами на землю і тремтючи всім тілом, ганебно втікли.

Після півдня Слон та його друзі-люде пішли далі і скоро досягли широкої та глибокої річки. Слон запропонував їм злізти на який час, а сам

почав шукати броду. Розшукуванє забрало багато часу; нарешті він знайшов місце, де вода не доходила до його спини і повернувши до своїх приятелів, почав скорити їх, кажучи, що він має бажанє довести їх до дому ще за сонця.

Тільки що Слон хотів ступити у воду, як щось зауважив і сказав Дудови:

— Я бачу, що до нас підкрадають ся ловці з вашої породи, мабуть вони є твої земляки. Ану, гукни на них, тоді хоч довідаємось, чи вони друзі, чи вороги.

Дуду кликнув на них, але відповіді на се не було. Люде ж продовжували підкрадати ся все ближше і вже наготовили ся кинути копії, тоді Слон сказав:

Ні, я бачу, що се твої вороги; поки я маю переходити через річку, ти весь час стеж за ними, щоб вони близько не підходили. Коли ж вони перейдуть і на другий берег, то там я вже знаю, як із ними управити ся.

Вони щасливо дібрали ся до протилежного берега, але в ту саму хвилину, як ступили на землю, Дуду і Селімба вгледіли, що ловці розшукали човен і сівши в нього, пильно гребуть, щоби здігнати їх. Слон же зараз вступив на широку тропу, яку втоптала велика кількість інших мандрівників, і пішов остільки швидко, що ловці, які гнали ся за ним, мусіли бігти. До того ж Дуду надсилав їм стрілу на зустріч, що примушувало їх не підходити близько.

К ночі вони досягли головної оселі слонів. Вони побачили цілі гурти слонів, але їх Слон, не зменшуючи ходу, біг із ними також швидко, аж поки не наблизив ся до Слона надзвичайної міри, який мав блискучі білі ікли, дуже довгі, що закручували ся в гору. Дружній Слон наказав Дудови та Селімбі злізти і уклонити ся тому велитню Слонови, а сам тим часом оповів своєму панови, як він знайшов Дуду та Селімбу, що заплутали ся у лісі і як через добре слово, що сказала за нього Селімба, він прийняв їх під свою опіку і привіз у свою рідну оселю.

Вислухавши се, цар-Слон оголосив Дудови та Селімбі, що він радісно витає їх у своїй столиці і запевнив, що вони матимуть усе, що тільки scho-

чуть, поки мають охоту гостювати у нього; шож до тих ловців, що насмілили ся гнати ся за ними, то він зараз же за них розпорядить ся. — Величень-Слон подав газло і десять молодих слонів у ту же хвилю побігли геть із оселі. Через короткий час ні один із тих ловців не був живий; один вскочив у річку, бажаючи врятувати ся, але відомо, що слони у воді так само вільно плавають, як і гіпопотами, а тому не дивно, що вони теж увійшли у річку, піймали ловця і затопили його.

Дуду і Селімбу, що через своє добре серце перешкодила чоловікови поранити Слона, дуже добре прийняли також і інші слони і їм добре гостювало ся.

Їх! приятель познайомив їх з багатьома родинами; величезні слонячі тати та мами показували їх своїм діткам, оповідали про людську вдачу та звичаї, казали, що хоч взагалі людська порода дуже дурна й зла, але Дуду та Селімба

се щасливий виїмок; а в тім — додавали батьки — наставляючи хоботи до ух своїх дітей, Селімба в кожному разі значно красша від свого чоловіка.

Маленькі слоненята гуртом оточили людське подружжя, бігли поруч із ними, жартували, робили різні штуки, бороли ся, виявляли свою спритність та силу; коли ж вони обридали своїми забавами, дружній Слон радив їм обережність, а коли се не помагало, то хльостав їх хоботом.

Слоняча оселя — се велика поляна серед густого ліса; коли тільки увійдеш на поляну, відразу видно, як розумно слонячі родини улаштували ся для життя. Зовні, від ліса, високі дерева кругом поляни стояли остільки густо, як очерет на озері, а з малих дерев та кущів утворила ся жива огорожа, яку перевили колючі ліяни і надзвичайно міцні, повзучі рослини; ні один ловець не міг би крізь неї й носа просунути, щоб не пошкодити собі.

(Конець буде.)

До школи!

До школи! до школи! кличе дзвіночок.
До праці взиває пильних діточок.
Гей! чи в дома ви, чи у поли,
Лишайте все, спішіть до школи!

Минув вже час забави і пустоти. —
Тепер же братись до роботи!
Книжечки тягніть із полиці,
А решту докупіть в крамниці.

Чи хто в сурдугі, чи свитині,
Чи в капелюшку, чи хустині,
Беріть ся ціпко всі за руки,
До школи спішіть, до науки!

Наука дасть Вам сильну зброю,
З сердець прожене отрую
Зневіри, рабства і неволі,
Засяє щасте в вашім колі.

Лиш до науки, до роботи,
Щоби весну не змарнувати!

Дмитро Беч.

Веселий кутиқ.

На годині географії.

Учитель до ученика: Як ти є на дворі, то що видиш над собою?

Ученик: Небо, прошу пана професора.

Учитель: А як дощ падає?

Ученик: Е, тогди я все сиджу в хаті.

Учитель (питає другого ученика): Як з переду маєш полудне, по лівій руці схід, а по правій захід — то що маєш із заду?

Ученик: Коли я стидаю ся се сказати, що маю тоді з заду.

□ □ □

Малий філософ.

Мама: Івасю, будь чемний, бо хробак тебе з'їсть!

Івась: Овва, або я зміщу ся в його животі?

□ □ □

Чемний.

Мама: Уважай Івасю, як пан учитель прийде — то отвориш йому двері.

Івась: А що таке учитель?

Мама: Се є такий пан, що все вміє.

Івась: То він також уміє собі сам двері отворити.

□ □ □

Як се зрозумів.

Івась (піднявши пальці в гору): Прошу пана професора, Ромко мені каже дуже паскудне слово.

Учитель: — Як же він тобі каже?

Івась: Каже, що я „Пузап“

Вільшину Остап.

Маленький школярік.

Наш Микольцьо, хоч маленький,
Вже буквар читає. —
В школі він усе чемненький,
Пильно уважає.

А як стане він читати,
Читає так гладко...
Що за втіху має мати,
Як тішить ся татко...

Про Тараса він вже знає
Много розказати...
Бо й „Кобзаря“ він читає,
Що купила мати.

В нім вичитав, як слід жити,
Людий поважати, —
Україну, як любити,
Житє їй віддати...

Старайте ся і ви, діти,
Так усе робити,
Бо й вам, милі, треба вміти —
Для Вкраїни жити!...

Ребуси, загадки й шаради.

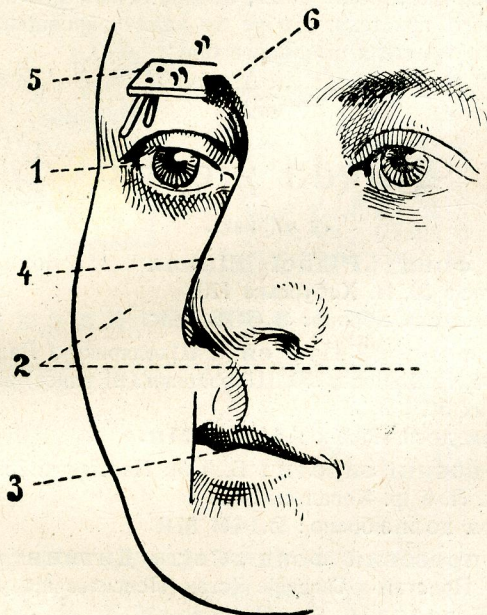
Ребус ч. 18.

(Уложив Данило Філіп.)

На годину географії приніс учитель до класу образ, якого відбитку подаємо низше, і казав ученикам його пояснити. Зразу думали ученики, що учитель помилився і замість картини географічної взяв соматологічну і свою думку сказали учителеви.

— Ні, відповів рішучо учитель, ця картина представляє нам річ, що є предметом географії, а не соматології! Отже ще раз питаю вас, що представляє отця картина?

Ніхто в класі не умів на це відповісти. Може хто з читачів „Світа“ потрапить дати на це питання добру відповідь?

□ □ □

Магічний квадрат.

(Уложив Нусько Думін.)

	1	2	3	4	5	6	7
а)	2						6
б)	3						5
в)	4						4
г)	5						3
г)	6						2
	7	6	5	4	3	2	1

а) Давна німецька колонія в Африці. б) Склепи, де продають церковні річч. в) Часть світа. г) Люди тої самої мови й віри (пиши взад). г) Назва особи, яку жалуємо.

□ □ □

Загадка зі слів.

(Уложив Люсьо Волянський.)

Антонович, Йордан, Кривче, лікар, ученик, Немирів, ніжик, яблуко, Ярослав.

Повисші слова впорядкувати так, щоби п'ять перших початкових букв і всі кінцеві, чи-

тані з гори в долину, дали назву поетки, що її роковини 40-літньої літературної праці святкує у цьому році укр. суспільність.

□ □ □

Загадка.

(Уложила Ніна Тишківна.)

Живу я в лісі, чи в садочку,
І все я сиджу в холодочку;
З весни зелену маю одіж,
Вбрану білими китицями,
Що в осени стають намистом,
Тими червоними ягідками.
Люблять мене старі й малі
І мене в піснях величають,
Мені співають соловії,
Мною дівчата ся квітчають;
Тому із сього горда дуже,
Згадай, хто я, милий друже?

□ □ □

Шарада.

(Уложила Сл. Я.)

Перше — міра ліса, поля,
Площі і долини,
Друге — третє наймиліша
Особа дитини!
Цілість — страшний винахід
Генія людини.

За влучні розвязки сих загадок призначені до розльосовання 3 премії, а саме: „Нечемне вороня“.

Розвязки загадок

з 15 числа „Світа Дитини“.

Ребус ч. 16: Гей гуртуймося й лучімся, українські діти, з ранку, з малку вже учімся для України жити.

Загадка складова: 1. Парасоль. 2. Америка. 3. Новгород. 4. Агнець. 5. Самбір. 6. Медина. 7. И. 8. Рушниця. 9. Наполеон. 10. Инколи. 11. Йордан.

Цілість: Панас Мирний.

Фігуральна загадка: Василь Стефаник.

Загадки: 1. Книдель; 2. риба.

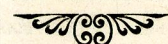
Шарада: Чеколяда.

Влучні розвязки надіслали:

О. й Б. Волянські, О. й К. Кушнірі, Вл. Посіртач, Ст. й Л. Посацькі, О. Чемеринський, О. Солтисівна, Н. Одинська, Е. Коропецький, Ст. О. й Сл. Милянці, М. Попович, Т. Л. М. С. й П. Мариновичі, К. Зарицька, Б. Кондра, Е. Брилинська, Л. й Ю. Сухі, Т. О. й І. Савки, Н. Думін, Р. Верес, Ір. Утриско, О. Тарнавський, І. Фодчук, О. й Ір. Потерейківні, Т. Я. Рачинська, Б. Тишинський Г. Змрочківна.

Вислід льосовання:

Премію „Чорнокнижник з Чорногори“ виграла: Олег і Богдан Волянські з Перемишля; Ст. й Л. Посацькі з Ряшева і Катря Зарицька з Тернополя.

Перепуска Редакції.

Всеч. о. Олекса Пристай в Carnegie (Америка): За щедру жертву на „пресовий фонд“ складаємо сердечну подяку. При допомозі ідейних одиниць з Америки й Канади, які зрозуміли вагу „Світа Дитини“ як передової стійки на полі нашого національного відродження, зможемо передержати важкі хвилини теперішнього лихоліття. Дасть Бог, що воно вже довго не потреває. І ми з кріпкою вірою в наших серцях, переливаємо сю віру в серця українських дітей — Творців Великого Завтра України.

Богдан Кондра в Шершенівцях: Розвязки треба трохи скорше надсилати. Твоя розвязка наспіла вже тоді, як 16 число „Світика“ було надруковане. „Малого Детектива“ не надрукуємо, бо не надасться для „Світика“, але відіслали Твою працю до Шкільного Музею у відділ: „Праці школярів“.

Дарця Костиківна в Грибові: Твоїм листком „Світик“ урадував ся, бо думав, що вже справді Даруса забула за Свого щирого приятеля. Число 1 газетки з 1921 р. вже зовсім вичерпане й тому не можемо його Тобі вислати. Може хтось із Твоїх знайомих не збирає „Світика“ в комплект — то дасть Тобі се число. Надю й Галю Топольницькі по-здоровляємо.

Богдан Тишинський в Звенигороді: „Робінзона Крузо“ нема. За се є ще „Син України“. Він коштує тепер 500 Мкп. „Подорожі Гулівера“ вичерпані. Замість сеї книжки купи собі „Чмелика“. За сими книжками звертай ся просто до Книгарні Н. Т. ім. Шевченка у Львові, Ринок, 10.

Теофіл Ярослав Рачинська у Ульєівку: Розвязуванє загадок є дуже помічним середником у науці. Тому доложи всіх зусиль, щоб могла кожду загадку розвязати. При розвязуваню загадок треба заглянути і до історії і до географії, шукати по різних мапках і т. и., а се починаєть ся посередно до придбання головці нових відомостей. Раду доброго Татуса пам'ятай через ціле своє житє і не глядай чужих „Світиків“, але кріпко держи ся свого.

Мироя й Ліда Прокопівні в Тужиліві: За се, що Ви зложили іспит терпеливості, „Світик“ відповідає Вам на послідний листок. Чому не описали Ви представлення „Цариця Землі“? „Світик“ рад був знати, як воно удало ся. На днях вийде дуже гарна картина сценічна для дітей, у 2 діях, а саме „Червона Шапочка“. Буде се окрема книжечка з образками і становити ме шестий томик „Діточої Бібліотеки“. Спробуйте відіграти „Червону Шапочку“ як найскорше!

Гарні приміри до наслідуваня.

1) Для всіх Українців в Америці й Канаді.

Редакція „Світа Дитини“ одержала лист з Канади, який в цілости без ніяких змін подаємо до відома всім тим, що бажать прийти нам із помочю.

Basswood 18. July 1921.

Високоповажаний Пане Редактор!

Пишу з Канади сих кілька слів до Вас. Мене познакомив із Вашою газеткою мій дорогий і шановний учитель п. Юрій Гумінілович, що учив мене ще перед війною і до-

си ще учителює в селі Берлогах, Калуського повіта. Я отсим замовляю „Світ Дитини“ на рік 1921 для мого брата Олекси, який ходить до школи в Берлогах і посилаю в листі 1 доляра на сю прекрасну газетку. — Прошу вислати йому всі числа, які доси вийшли.

Пишу ся з пошаною

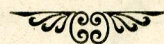
Данило Дмитрів

Basswood, Man. — (Canada).

Ось Вам, Дорогі Земляки, за широким океаном і Вам, Учителі народні, тут у краю — примір до наслідуваня.

2) Для молодих приятелів „Світика“.

Найпильніший читач „Світика“ і його постійний співробітник — Нусько Думін із Літині, не пропустить ні одної нагоди, яку можна було використати для добра видавництва. Він передовсім дбає про скріпленє пресового фонду „Світика“, бо знає дуже добре, що із самих передплат не міг би він існувати. Не раз і не два прислав Він усі свої заощаджені „капітали“ на пресовий фонд, а тепер прислав квоту 500 Мк., яку зібрав від гостей, що бавили в його родичів. Ось Вам, любі Читачі, примір, як належить піддержувати свого приятеля. Добре то каже приповідка, що: „правдивого приятеля пізнаємо в біді“.

Виказ жертв

(у марках).

На фонд „Рідної Школи“ Й. Боднар 40, Л. і М. Стасів 50, Н. Хабурська 120.

Разом доси зібрано: **3.686 Мк.**

На фонд „Учіте ся“: Школярики з Ладанець (збірка) 196, Г. Дацишин 50, Школярики (III кляса) зі Стрильськ Нових 51.

Разом доси зібрано: **4.309 Мк.**

На воєнні сироти: Б. й М. Пастівничі 259, Дм. І. М. Б. М. Л. й Ір. Ковальські 150.

Разом доси зібрано: **2.148 Мк.**

На пресовий фонд „Світа Дитини“: Всеч. о. Олекса Пристай з Carnegie (стан Пенсильванія у Півн. Америці) 5 долярів, Дз. Островський 20, М. Людкевичівна 20, Вп. О. Дубівна 115, Г. Змрочківна 50 і кличе всіх читачів „Світика“, що не розвязали ребуса ч. 15, А. й З. Чухраї 22, Ірина Уляницька з Nanticoke 1 доляр, В. Левицький 58, Нусько Думін 500, Ю. й Л. Сухі 50, Безіменний філантроп 2000 (осьмий раз), Л. Весоловський 150, Сл. Монцібович 25 і кличе: Галю Захарясевиц із Дунаєва та Юрка й Славка Савицьких із Долини, Б. і С. Заячківські 78, на діточому концерті в Чорткові Всеч. о. Д. Паневний 200, Д-р Лев Ганкевич 200, В. М. й Ів Ростковичі 200, Н. Бачинська 100, В. Свідерська 100, С. Стефановичівна 100, С. Олесківна 100, Н. Юрчинська 100, Ромусь і Дуся Волощуки та Ірка Іванчуківна 65, Н. і Ст. Олесків 40, С. Мертівна 20 — разом **1.225 Мк.**, Ір. Утрисько 50 (з нагоди своїх їм'янин), Б. Тишинський 20.

Разом доси зібрано: **46.720 Мк і 96 долярів.**

Передплата на 1921 рік: квартално 180 Мк., річно 720 Мк., поодинокє число 30 Мк.
Для Америки й Канади 1 доляр на рік.

Редакція і Адміністрація: вул. Зіморовича, ч. 3.

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЧАСОПИС ДЛЯ ДІТЕЙ

виходить два рази в місяці, кожного 1-ого і 15-ого.

Як село покину...

В маминім городці астри вже зацвіли,
Гвоздики півяли, зів'яв рожі цвіт,
Вже вітром холодним осінь шле привіт.
Важкі, темні хмари вже небо закрили,
Що так ще недавно блакитом сіяло,
Палким жаром сонця землю обіймало.
Пташки-щебетушки в вирій полетіли.

Прийшов час розлуки, мушу покидати
І село і хату, а серденько мліє;
Хоч так тут вже сумно, хоч небо темніє,
Обовязки остро нагадує мати.
Вже місто по мене руки витягає
І холод науки розум обіймає,
То чомусь так тяжко з дому відїжджати!

В далеку дорогу заберу з собою
Квіток улюблених китичку з села;
Краса їх манила — краса завела,
Бо скоро зів'яли, зірвані рукою,
А в листках зів'ялих лиш спомин лишив ся,
В шелестячій билію, мов в могилі скрив ся,
Де рвав їх, чи в лісі — в полі — над рікою.

Маку ярку цвітку з широких піль я ніс,
То символ любови, привязання до нив,
А другу з під ліса, де-м що рання ходив —
Гіяцинт дикий, білий на полянці ріс.
Сей цвіт — туга моя. А там над рікою
Зірвав незабудьку. Вона памятною
Про річку, що обняла і поле і ліс.

Як з стисненим серцем, з жалем хату кину,
На науку в місто, ген-ген помандрую,
То тими квітками того обдарую,
Хто учив любити — ще малу дитину,
Хто учив тужити й довго памятати:
Учителя мого я обдарувати
Загадав квітками — в ту сумну годину.

Галля.

Блудна птичка.

(На основі народнього повіря. — Ілюстрації Юліяна Панкевича.)

(Докінчене.)

А вдовиця тимчасом зайшла до господаря, ле-
рбила. Господар сказав їй, що сьогодні не буде
роботи.

— Я з жінкою їду до міста на ярмарок.

— А ще сьогодні був якийсь добрий. Дав удо-
виці чвертку картоплі наперед, на відробок. А го-
сподиня обіцяла круп, муки та молока. Вертає
вдовиця до дому тай радіє:

— Вже якийсь час буде чим прожити ся!
Не буде мій любий синочок, Гнатко мій, із голо-
ду пухнути.

Рада та весела приходить під хату. Хата
замкнена.

— Послухав Гнатко, ніде не виходив, добра
дитина, — думає собі. — Гнатку, — кличе, —
Гнатку, а відчини-но!

Нема відповіди й не чути, щоби хто йшов
відчинити.

— Заснув певно — думає вдовиця. Поклала
міх із картофлю на землю перед хатою, узяла
патика й відчинила двері. Увійшла до середини.
Хата пуста.

— Нема Гнатка! Не послухав мене, пішов
у ліс!

В одній хвилині якийсь несподіваний, нагаль-
ний гнів закипів у її душі.

— А бодай ти вже не вернув ся, бодай до
віку, до суду страшного лісами блудною птицею
блукав ся! — вирвало ся з її гнівних грудей.

Та в мить отямила ся...

— Ах, Боженьку, що я грішна, що я не-
щасна сказала?! Я його проклінала! Ануж я
в таку годину вимовила проклін?! — скрикнула
з болем і задріжала вся.

Нараз зірвала ся і вибігла з хати. Пігнала
в ліс.

*

Довго блукав Гнатко по лісі, а грибів як нема,
так нема. Жах і ляк обхопив його.

— Ах Боже, мій Боженьку, як я заблудив,
як я не верну вже до хати, до мами! Як мамуня
згризуть ся, вони вмруть із розпуки.

І сів тай зажурился, слізми рясними обли-
вав ся, заридав. Нараз щось піднесло ним. Він

став такий легесенький, побіг скоро наперед. Не-
свідомий, що із ним стало ся; біжить наперед що
духа. Аж прибіг над шумливий потік. Зігрітий бі-

гом спинив ся, щоб напiti ся води, прохолодити
ся. Схилив ся та швидше відскачав назад, здиво-
ваний. Що се? В зеркалі потока побачив пtiчку,
що так як він нахилила ся, щоб напiti ся води...
Оглянув ся по собі, на ньому піре, а замість рук
крильця. Зойкнув.

— Ах, се Бог покарав мене за непослух, що
я мами не послухав, що проти наказу в ліс пішов!

*

А мати? Мати в розпуці. Увесь ліс облітала,
перешукала довкола. Нема тай нема сина, нема
Гнатка любогого... Вернула в хату, але вже не вспо-
коїла ся. Ріжні думки приходили їй до голови.
Може вовки роздерли його, може опришки вхо-
пили. Вхопили й виховують його на опришка, на
такого як самі, Боже!... Та одна думка, найстраш-
ніша може, непокоїла її.

— Ти прокляла його й твій проклін сповнив
ся за кару, що проклінала!

І ся думка не давала їй спокою ні на хвилю,
вона й у сні переслідувала її. Майже що ночі
снів ся їй Гнатко. А снів ся не хлопчиком гар-
ним, чорнявим, але пtiчкою. Пtiчкою німою, що
тільки цвірінкала, та сей цвірінкіт немов гово-
рив їй:

— Мамо, мамо! На що, за що ти прокляла
мене? Яж для тебе пішов у ліс грибів шукати,
щоб ти не вяла, не чахла з голоду! А очка сеї
птички так жалісно гляділи на неї.

І плаче вдовиця, слези рясні — пекучі про-
ливає. Вже й очі свої виплакала. Чахне й вяне
з журби й із болю. Плаче, тужить, ридає та не
вертає син...

Сидить вона осьтак на порозі хатини, легень-
кий вітер граєть ся в кущах ліщини, калина гроз-
нами червоних ягідок пишаєть ся.

— Чирк, чирк, чирк! — Вибігла з кущів не-
величка, сорокатенька пtiчка. Скаче перед удо-
вицею й глядить на неї сумно, сумно.

Удовиця підвела ся. Пtiчка поскакала в сто-
рону кущів. Удовиця за нею. Щось потягло її,

якась недовідома сила. Птичка скаче наперед та разураз оглядаєть ся:

— Чирк, чирк, чирк!

Зайшла вдовиця геть-геть у ліс. А птичка все перед неї. Настав вечір, а відтак ніч. Глуха, чорна ніч! Удовиця впала в якусь дебру, а птичка фурр! і зeszла. А вихор страшно загудів, сова засковичала.

Не стало вдовиці. Осеню сухе листя вкрило її, пісок засипав.

Довго, довго пустою стояла хатина, де жила вдовиця з малим синком Гнатком. А з часом розпалась, завалила ся. Де далі й сліду не стало по ній. Лісом заросло місце, де вона стояла.

Між деревами вітер шумить, немов се вдовиця за сином тужить.

А син птичкою по лісі блукає, шукає хатини, ненечки шукає. Та не найде її, не найде ненечки до суду страшного. Аж тоді, коли ангельська труба завізе всіх людей перед престіл Господній на суд страшний, аж тоді син прибере свій людський вид і побачить ся з ненькою своєю.

* * *

Не йди, дитино, в ліс глибоко! — перестерігає кожда мати дитину. — Там є птичка блудна, вона блуд наведе на тебе...

— Яка се птичка, мамо?

— Така сорокатенька, гей воробчик завбільшки! Вона була колись хлопчиком, таким як ось ти, та за непослух мамі перемінив її Господь Бог у птичку. Вона тепер по лісі блукає тай блуд наводить на дітий неслухняних.

І мати на просьбу дитини оповідає їй про хлопчика-птичку.

Дитина слухає й не йде глибоко в ліс. Боїть ся.

А. Лотоцький.

Хто я?

Як спитають мене люди,
Хто я, тоді скажу їм:
Що я Українець щирий,
Український в мене дім!

І для України в мене
Серце із любови бє,
Я за рідну Україну
Віддам все жите своє.

Люблю землю українську
Усім серцем, з усіх сил,
А любови отсеї вчу ся
Від насипаних могил.

В сих могилах сплять герої,
Що у хвилю у страшну,
Буйні голови поклали
За рідню й за вітчину.

І як сі герої впали,
Так і я усе готов —
За Вкраїну жертвувати
Все жите, майно і кров.

П. Ш.

Казки для малих і старих.

1. Лоша і його мати.

Лоша ходило самопас по луці. Аж побачило в парадній упряжі коня і каже: „Який щасливий він! Боже! Коби то я вже був великий! Міг би ходити у таких золочених ременях!“

Мати каже: „Сину! Знай, що золото імлення*) все смутно блищить ся!“

2. Стара тополя.

Один господар почав зрубувати свою стару тополя. Тополя озвала ся: „Зважай на мою старість і мою красоту і не рубай мене!“

*) Полоненого, невольника.

Господар каже: „На що би я то чинив? Чи ти принесла коли мені плід? Як сонце дуже гріло у літі, чи спочивав я у твоїм холодку? Старість лиш того шануємо, хто своїм житєм приніс иншим користь!“

Переклав із мадярського учитель Іван Курах, на Закарпатю.

Що будемо їсти?

(Співати на голос пісні: „В четвер молотила.“)

В понеділок борщик,
Горох у вівторок,
В середу капуста буде,
Їжте добрі люде!
У четвер є пиріжки,
Се потіха наша,

А в п'ятницю для відміни
То вже буде каша.
У суботу явчка,
Що нам знесла курочка,
А в неділю буде мясо —
Наїдайтесь ласо!

К. Зеленівський.

Ї ж а к.

Їжак лізе коло межі —
Боїть ся леду.
Хитра лисичка сказала:
— Я тебе проведу!

— Ой не треба водити,
Сам я вмю ходити,
Сам я перейду!

(Чеське народне — переклав К. З.)

Школяр.

(З образками А. Манастирського.)

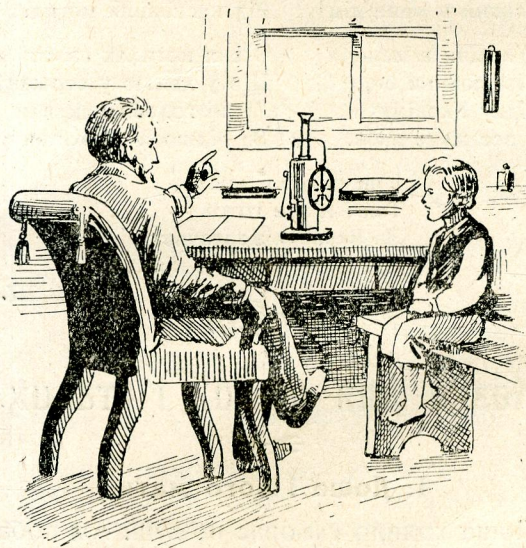
В великих чоботях із нені
Мандрує у школу школяр,
Перо у затисненій жмені,
У торбі книжки й каламар.

Вернувши зі школи до дому
Розказує ненці синок,
Як вчитель хвалив його знову,
Як дав йому нових книжок!

Бреде по завіях хлопчина,
Скрипить під ногами мороз,
Не гріє стара козушина
І личко вже синє мов боз!

Як взяв його в свої кімнати,
Про місто, й про школи казав,
Що вчать там, що роблять... „Ех! знати
Те все, що там вчать я б бажав!...“

Для діточих театрів

вийшла вже драмована казка у 2 діях зі співами п. в.

„ЧЕРВОНА ШАПОЧКА“

Ціна 80 Мк

Замовлення слати до контори „СВІТА ДИТИНИ“, Львів, вул. Зіморовича, ч. 3.

До груди притисла головку мрійливу,
Коханого сина, потіху свою!
„Ти все про ті школи думаєш, мій сину?
Хибаж ти не знаєш про нашу біду?

Не знаєш, що тато вже служби шукають
Для тебе на нарік? Не бачиш онтих,
Що помочи в старшого брата благають,
Не бачиш братів і сестричок малих?“

Заплакав хлопчина... Пропали надії,
Розвіялись ясні, рожеві мрії...

Василь Софронич.

Галля.

Хитра курочка.

Курочка чубата по дворі ходила,
На весь дзюб кричала, дуже ся журила:
Ой, якаж я крра-красна, ой яка ко-кохана,
А голодна ходжу від самого ррана!
Дайтеж мені прроса, дайте мені зеррна,
Дивіть ся на мене, яка я мізерна!
А старенька квочка таке їй сказала:
„Треба працювати, щоб їсти дістала;
Диви ся на мене, ось курятка воджу,
Від кані пильную, хробачки знаходжу“.
„Кажу тобі, конче треба щось зробити,
Щоб ласку газдині собі заскарбити“.
Подумала тютя. На піддашок скаче,
Там на гнізді сіла і так кудкудаче:
„Ось яйце я знесла, таке як ходак,
Ходіть, подивіть ся, „кудкудакудак“!
Але яйця нести вона ще не вміла,
Обдурить газдиню тільки захотіла.
Тай удалась штука! Газдиня біжить,
В запасці вже просо і ячмінь держить.
„А наж тобі, тютю, а наж тобі зерна,
Моя ти маленька, моя ти мізерна“!
А хитренька тютя з піддаша злітає
І воле, як бубон, зерном випихає.

Веселий кутиқ.

Уміє без науки.

Батько (до сина): Почекай, драбе, навчу я тебе курити!

Синюк: Шкода, тату, вашого труду, бо я вже сам умію.

□ □ □

Все перший.

На першім степені науки з початком шкільного року розсаджує учитель діти і розвідуєть ся про їх назвиска, бо своє ім'я кожде вже знає.

Учитель: Як називаєш ся ти в другій лавці на краю?

Учень: Не знаю.

Учитель: Як же кличуть тебе дома до сніданя?

Учень: Мене не кличуть, я сідаю все скорше від усіх!

□ □ □

„Drugí język krajowy“.

Учитель: Як скажеш по українськи: Nosi żyd karabin?

Сільський школяр: Носить Жидка рабін.

Оселя Слонів.

(Оповіданє про жителів африканських пуш.)

(Докінчене.)

Повз сеї огорожі незграбні слони вирили для себе іклами глибокі ями або печери, в яких за-тишно жила ціла родина, а інколи навіть і дві родини; кругом поляни високі дерева розкинули свої зелені гіляки, як ніби-то шатри, а крім того де-кілька таких же дерев росло поодинокі серед поляни.

Дуду і Селімба, як тільки ступили на ту поляну, то зразу же побачили, що слонячого населення є дуже багато, значно більше, як то буває у людей у великому селі. В деяких печерах було видно по шість слонів і навіть більше; в інших — тато та мама стояли головами одно проти другого, а діти — великі й малі — тиснулися до них з боків; декотрі родини стояли головами в напрямку входу у печеру, а посеред площі під деревом скупився численний гурт слонів дуже великих, що певно радилися про важні справи. Під другим деревом стояв один слон, ніби-то на варті; другий ходив та ломав гілячки на деревах, третій же не то пиляв дерево, не то гострив ікли; ще де-кілька слонів ходило по площі і виривали з корінням дрібну рослину.

Тропи та дороги на поляні утворили цілу сітку; вони держалися дуже чисто, а та, що вела до царського житла, була остільки широка, що двацять людей могло йти по ній поруч. У кінці неї під високим деревом стояв Цар, а за ним його родина, що розмістилася під шатром широколистих дерев.

Ось така була оселя слонів, куди попали Дуду та Селімба. Треба ще сказати, що оселя мала багато виходів: одна тропа йшла просто до ліса, а далі до річки, друга доводила до величкого озера, на яким соковита трава та очерет росли стільки ж ясно, як жито на людських ланах; туди слони ходили купатися і мити свої діти.

Дружній Слон сказав Дудові та Селімбі:

— Я показав вам наше жите і наш побут; тепер ваша черга потішити нас; не дуже поспішайте до свого дому і поживіть із нами. Коли ж ви знудьгуєтесь за рідним краєм, то скажіть про се нашому Цареві; він подбає, щоб вас відправити до ваших земляків.

Дуду з жінкою вирішили погостити у слонів, жили та їли з ними і так прожили ціле літо. І за весь час не тільки не мали найменшої образи, але зазнали чудового поводження, не були ніколи голодні і ночували цілком спокійно. Однак нарешті серце Селімби затужило за дітьми, за родичами, за власним теплим домом, за сільськими забавами в оточенні знайомих людей; і коли вона про се почала нагадувати чоловікові, то він погодився, що хоч як тут добре, а все ж таки нема на світі кращого місця, як Бунганду. І ось вони постановили, що треба повертати до дому; пішли разом до Царя-Слона і широко призналися, що вони сумують за своєю родиною.

Друзі мої — сказав їм Цар-Слон — не сумуйте та йдіть скорше до дому. Завтра вранці

будуть готові провідники; вони повезуть вас і деякі подарунки, що сподобаються вашим землякам. Коли побачите їх, скажіть, що Цар слонів хоче жити з ними в дружбі та згоді; скажіть, що Цар бажає їм усього найкращого; ми ж зі свого боку обов'язуємося не займати ваших посівів, не брати ані одного банана, жадного коріння маніока з тих плянтацій, що до вас належать, а ви за се не копайте нам ям, не наставляйте западнів, куди могли би попасти наші недосвідні юнаки, не надсилайте на нас ваших трикінчастих стріл; не встромляйте на тропках затроєних кілків, щоб ми ніде не зазнавали від вас образи і не мали до вас злоби.

Щоб висловити свою згоду на ці умови, Дуду поклав руку на хобіт Царя-Слона.

На ранок біля виходу з оселі стояло чотири слони, що їх навантажено царськими подарунками: тут були пакунки тканини з деревового волокна, гарні циновки, м'які звірячі шкіри і сила інших річ; тут же були два боєві слони за-для охорони мандрівників і крім того давній приятель і друг.

Цар-Слон обхопив хоботом сперше Селімбу, а потім Дуду, і сам посадив їх на спину старого друга-слона. Попрощавшись, вони рушили в путь.

За десять день мандрівники дійшли до початка плянтацій Бунганду і передній провідник спинився. Всі пакунки з подарунками поздіймано на землю і Дружній Слон спитався у Дуду та його жінки:

— Чи ви знаєте, де ми тепер находимось?

— А знаємо — відповіли вони.

— Так се і є Бунганду?

— Так. Се є Бунганду.

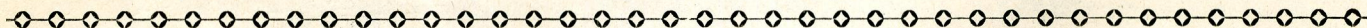
— Тоді ми тут із вами розлучимося, щоб не турбувати ваших земляків. Ідіть своєю дорогою, а ми повернемо назад. Оповідайте своєму народові, як слони поводилися з гостями і найміж нами до кінця світа живе мир та дружба.

Слони пішли, а Дуду і Селімба заховали своє майно у густі кущі і помандрували до свого Бунганду. Коли їх родичі та знайомі побачили їх, вони радісно привитали Дуду та Селімбу, яких усі вважали вже за небіжчиків. Коли ж вони розказали все, що з ними трапилося, всі дуже здивувалися і навіть не дали віри; але коли Дуду та Селімба привели їх до місця, де вони розлучилися зі слонами і показали на дорозі сліди семи великих слонів, а опісля показали ще купу подарунків, то жителі Бунганду повірили їм.

Тогож дня було вирішено, що ні один чоловік з їхнього роду ніколи не піднесе копії, не натягне лука, не виріє ями, не повісить залізного гачка над западнею, не встромить у землю отруєного кілка, щоб не зробити шкоду будь-якому слонові.

І се рішене вони свято додержують до сього часу і ніхто з племені Бунганду ніколи не причинить лиха слонові.

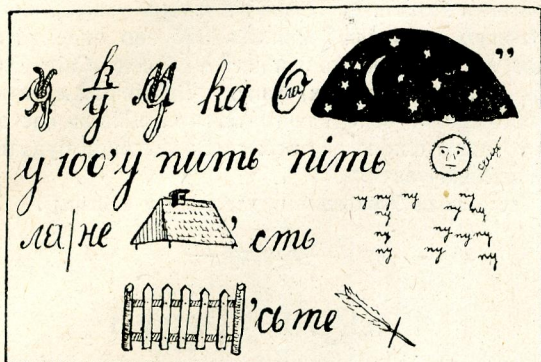
Переклав із московського В. Завадський.

Ребуси, загадки й шаради.

Ребус ч. 19.

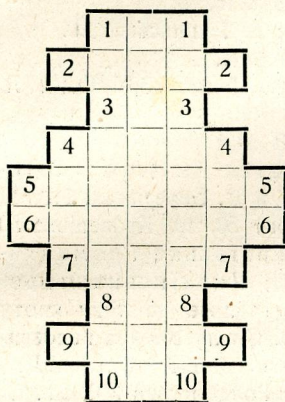
(Уложив Теодозій Гижка.)

□ □ □

Фігуральна загадка.

(Уложили Т. й С. Савки.)

Значіне висказів:

1. Що кіт ловить. 2. Доплив Льюари у Франції. 3. Инакше „рід“. 4. Инакше „нотар“. 5. Уживає дідусь. 6. Місто в Чехії над допливом Морави. 7. Звіря з гарними рогами. 8. Продають в аптиці. 9. Сиплять ся з вогню. 10. Заіменник.

Початкові й кінцеві букви читані з гори на долину дадуть назвиско князя української Церкви.

□ □ □

Шаховий бігун.

(Уложила Іринка Фодчук.)

	і		де		Та		За
ти		час		прий		сяєш	
	ог		тим		дом		у
них		нис		ви		ре	
	ко		ро		жиш		впе
лі		воль		на		дом	
	Трус		Кав		ки		ся
дів		неш		каз		Бес	

Ідучи слідом бігуна від складу **Та** зложіть фрагмент найкрасшої української поеми. Назвіть сю поему і поета, що написав її.

□ □ □

Загадка.

(Уложила Ніна Тиуркісна.)

Вперед, чи взад одно значу,
На землі був я лише раз,
Щоб замість сміху до плачу,
Змусити людей і нараз
Перемінити землю всю
У добру, гарну, безгрішну.

□ □ □

Шарада.

(Уложила Слава Я.)

Перше — друге зняряд змислу,
Коби лиш здорове;
Друге — третє се питанє
Є прислівникове.
Третє — четвєрте малярі
Радє портретують;
Цілість бачать шєраз иншу
Ті, що все мандрують!

□ □ □

Загадка.

Не має волося, але гребінь носить.
Хоч остроги має, але ходить босий.
Хоч остроги має, ними не брязчить,
Намість сього часом собі закричить.

За влучні розвязки сих загадок призначені до розльосованя 3 премії, а саме: „Червона Шапочка.“

Розвязки загадок

з 16 числа „Світа Дитини“.

Ребус ч. 17: Горожани старинного Риму рідко тим добре відплачувались, що положили заслуги для добра держави.

Фігуральна загадка: **У. Ока. Марта. Сараєво. Наслідник. Фінляндієць. Скоропадський.**
Цілість: **Україна.**

Рахункові загадки: 1. Я маю 10 літ.
2. Се число: **15.**

Шаховий коник: „...Ляхи прийшли на нас війною. Святії міста ксьондзи скажені осквернили; земля козака зайнялась, і кровю, сину, полилась. І за могилою могила, неначе гори поросли на нашій, синочку, землі...“ **Тарас Шевченко.**

Шарада: Шарада. Загадка: Пасічник.
Шарада: Фасоля. Загадка: Артистка. Шарада: Окуляри.

Влучні розвязки надіслали:

Г. Гела, Ір. Утриско, О. Солтисівна, О. Т. І. й Гр. Савки, О. Чемеринський, Н. Думін, О. Кузьмак, Ю. й О. Сухі, С. Ст. О. Милянчи, М. Охримович, Д. Яремівна.

Вислід льосованя:

Премію „Максим і Марко“ виграли отсі читачі: Ірина Утриско в Турці; Галюся Гела в Лавовій; Нусьє Думін у Літині.

Перепуска Редакції.

Вірсує Шалаута в Заланові: Твій листик справив „Світкови“ велику радість. Чи будеш ходити до гімназії в Рогатині, чи будеш учити ся приватно дома? Як провела Ти вакації з тою сиріткою, яку Мамуся взяли зі собою на село з захисту у Львові? Напиши нам про се. Видиш, як то можна гарно допомогти тим маленьким сиріткам, що не мають ні тата, ні мами. Вони дуже бідні, немов ті „сірі жайворонки“, яким „хижа і ненаїсна ворона чи яструб“ забрала родичів-кормителів, тай через се не мають свого рідного й теплого гніздочка. На другий рік попроси свою добру Мамусю, щоби знову взяли на вакації яку сирітку до Заланова! Чи будеш про се памятати?

Вп. Данило Дмитрів в Басявод (Канада): Ваш лист і 1 доляр на передплату „Світа Дитини“ для Семена Дмитрова в Берлогах ми одержали і вислали газетку після Вашого бажання.

Наколиб усі наші земляки в Америці й Канаді пішли Вашим слідом — і передплачували „Світ Дитини“ для своїх родин у Старому краю — то вийшла би із сего велика користь для нашої будучности. Старайте ся заохотити всіх знайомих в Бесвуд, щоби пішли за Вашим приміром!

Галля Білинська в Ославах: Ребус подібний змістом до сего, який Ти прислала, маємо і тому не зробимо з нього кліші. Маємо в запасі кільканайцять ребусів, зроблених іще минулого року, а нових не даємо робити, бо така 1 кліша коштує около 1000 Мк.

Посмертна згадка.

Дня 28 серпня с. р. упокоїв ся в Бозі один із перших читачів і передплатників „Світика“ Данусь Роздольський, ученик І класу гімназійної. Бл. п. Данусь любив дуже „Світик“ тай ще на два дни перед розстанем із житем, уже на смертній постели, переглянув остатнє число своєї любої газетки тай просив свою сестричку Дарцю, щоби читала Йому про „Михася Коханчика“. І в Його оченятах станули перлини сліз жалю за бездольним Михасем, що за рідне слово приніс жертву із свого молоденького життя. І Він мріяв помстити колись, як устане з ліжечка і виросте великий, смерть малого героя з Жулина. Та не діждав сердега сповнення сих золотих мрій, бо в пять день опісля на цвинтарі в Оравчику виросла маленька могилка, а на чорнім хрестикі написано:

Тут спочиває в Бозі
ДАНЦЬО РОЗДОЛЬСЬКИЙ.

Земля Тобі пером, сердешний друже! Сей останній привіт пересилає Тобі у безкраю Вічність

„Світик“.

Гарні приміри до наслідування.

Дня 22 і 23 липня с. р. відбув ся у Вінніпегу великий зїзд українського народнього учительства з усеї Канади. На сих зборах обговорювало тамошнє учительство не тільки організаційно-станові справи, але й справи, які вляжуть ся з долею нашої Вітчизни та її відродження. Канадійське учительство — се перші ініціатори матеріальної допомоги

старому краю, які сю справу з великими успіхами перевели й доси переводять у жите.

На зїзді порушено також, як вельми актуальну справу „Світа Дитини.“ В справі розповсюдження нашого маленького „Світика“, який здобув собі на сім зїзді слова горячих признань, а тим самим почесне місце в культурному житю канадійських Українців, запала відповідна ухвала, яку збори одноголосно одобрили і прийняли. Вибрано окремих відділ, що має вести акцію пропаганди в хосен „Світа Дитини“ по всіх дістріктах (станах) Канади. Всі школи мусять „Світик“ обовязково передплачувати, а як дійшли нас остатні вісти, то деякі школи для всіх своїх питомців будуть „Світик“ передплачувати.

Честь за се Українському учительству в Канаді!

Виказ жертв

(у марках).

На фонд „Рідної Школи“: С. Змрочківна 50, Г. Білінська 100, Н. Луцька 50, Ю. й Л. Сухі 100, О. Смаль 50, Т. Я. Рачинська 30.

Разом доси зібрано: **4.066 Мк.**

На фонд „Учіте ся“: Б. Тишинський 10.

Разом доси зібрано: **4.319 Мк.**

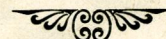
На воєнні сироти: Н. Луцька 50, Ю. й Л. Сухі 100.

Разом доси зібрано: **2.298 Мк.**

На пресовий фонд „Світа Дитини“: В. Голмша 40, М. Гординська 38, О. й Д. Березівські 118, Г. Змрочківна (з розпродажі забавок) 50, Ір. Кравецівна 50 (з нагоди відвідин „Світика“), Українське Громадянство міста Болехова **5.000**, Українська молодіж міста Болехова **1.000** і кличе на таку квоту українську молодіж із Долини, О. Смаль 100 (за нерозв'язане ребуса ч. 15), Всеч. о. С. Левицький 200 (збірка в „Дни укр. дитини“ в Більчу Золотім), Д. Роздольська 200, Вп. О. Филипович із Нового Санча 350, Безіменний філіантроп **2.000** (дев'ятий раз), Вп. Андрій Блашук із Detroit, Mich. (Америка) **3** доляри (**10.000 Мк.**) і кличе на таку квоту: Дра Семена Демидчука, Володимира Книгиницького і Микола Величка — всі з Нью Йорку) та Андрія Савку з Джерсі Сіті. Вп. Антін Когут із Вауоппе (Америка) **10** долярів. Є се збірка заініційована сим достойним Громадянином, на яку зложили: А. Когут, В. Гаврилів, К. Гаєвська, І. Кушнір, І. Лабай, Т. Гамкало і С. Гадис по: **50** центів; Д. Павлишин, Гр. Мончак, В. Могила, Т. Задорєцький, В. Кобрин, М. Клепач, Н. Пахолок, І. Курило, К. Гриник, І. Закалужний, Л. Гавазин, А. Корпак, Д. Шмігулець, П. Жирий, К. Серкис, П. Кушнір, І. Шегда, К. Костів, Д. Біляк, Ан. Кусік, Н. Путас, О. Драганчук, А. Басараб, А. Болоний по: **25** центів; Н. Федорко, Е. Павлукович, Н. Комаринський по: **15** центів.

Дякуємо щиро всім жертводавцям за піддержку одиного українського журналика для дітей.

Разом доси зібрано: **55.866 Мк.** та **109** долярів.

Передплата на 1921 рік: квартально **240 Мк.**, річно **960 Мк.**, поодинокє число **40 Мк.**
Для Америки й Канади **1 доляр на рік.**

Редакція і Адміністрація: вул. Зіморовича, ч. 3.